

Powiatowy Bank Spółdzielczy

w Kędzierzynie-Koźlu

Grupa BPS

**INFORMACJA
W ZAKRESIE PROFILU RYZYKA
I ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ
WG STANU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 R.**

I. PODSTAWA PRAWNA

Niniejszy dokument stanowi wykonanie postanowień:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/212 (Rozporządzenie CRR);
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dyrektywa 2013/36);
- Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2021/637 z dnia 15 marca 2021 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do publicznego ujawniania przez instytucje informacji, o których mowa w części ósmej tytuły II i III Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (Rozporządzenie 2021/637);
- Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym;
- Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Prawo bankowe);
- Rekomendacji M, dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r.;
- Rekomendacji P, dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków, Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2015 r.;
- Rekomendacji Z, dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach, Komisji Nadzoru Finansowego;
- Polityki informacyjnej Powiatowego Banku Spółdzielczego w Kędzierzynie-Koźlu.

II. ZAKRES UJAWNIANYCH INFORMACJI NA TEMAT PROFILU RYZYKA I ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ BANKU (ART. 443 b ROZPORZĄDZENIA CRR)

Bank ujawnia informacje o charakterze ilościowym i jakościowym dotyczące adekwatności kapitałowej oraz informacje podlegające ogłaszaniu określone w części ósmej, tytule II i III Rozporządzenia CRR, Prawie bankowym oraz w Rekomendacjach Komisji Nadzoru Finansowego. Na podstawie uchwały Komisji Nadzoru Finansowego Nr 113/2022 z dnia 14 kwietnia 2022 r. w sprawie uznania poszczególnych banków spółdzielczych za „małe i niezłożone instytucje finansowe” (pismo KNF nr DBS-DBSZ5.7111.36.2022.AG z dnia 21 kwietnia 2022 r.), Bank spełnia warunki „małej i niezłożonej instytucji” zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 145 Rozporządzenia oraz „instytucji nienotowanej” w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 148 Rozporządzenia CRR.

Wobec powyższego w celu spełnienia wymagań określonych w art. 433b ust. 1 Rozporządzenia CRR, Bank jako instytucja mała i niezłożona ujawnia raz do roku:

- 1) swoje cele i polityki w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (art. 435 ust. 1 lit. a, e, oraz f),
- 2) wymogi w zakresie funduszy własnych i kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem (art. 438 lit. d),

3) informacje na temat polityki wynagrodzeń (art. 450 ust. 1 lit. a-d, h, i oraz j).

Ponadto w ramach odstępstwa określonego w art. 433b ust. 2 Rozporządzenia CRR, Bank jako instytucja mała i niezłożona oraz instytucja nienotowana, raz do roku publikuje najważniejsze wskaźniki, o których mowa w art. 447 Rozporządzenia CRR.

Nadmienić należy, iż niniejszy dokument przygotowany został także zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2021/637 z dnia 15 marca 2021 r. określającego standardy techniczne zapewniające kompleksowy zintegrowany schemat publicznych ujawnień w sektorze bankowym.

Bank nie dokonuje ujawniania informacji uznanych za nieistotne, zgodnie z art. 432 ust. 1 Rozporządzenia, jeżeli ich pominięcie lub błędne przedstawienie nie może zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika tych informacji, który opiera się na nich na potrzeby podjęcia decyzji ekonomicznych – pominięte rodzaje informacji są wyraźnie zaznaczone w treści dokumentu ujawnienia.

Bank pomija również informacje, które uznaje się za zastrzeżone lub poufne zgodnie z art. 432 ust. 2 Rozporządzenia, z wyjątkiem informacji podlegających ujawnieniu określonych w art. 437 i 450 Rozporządzenia – pominięte rodzaje informacji są wyraźnie zaznaczone w treści dokumentu ujawnienia.

Zgodnie z art. 19 Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2021/637 z dnia 15 marca 2021r. Bank publikuje następujące informacje:

1) dzień odniesienia do celów ujawniania informacji: 31 grudnia 2022r.

2) okres sprawozdawczy: od 01 stycznia 2022r. do 31 grudnia 2022r.

3) walutę sprawozdawczą: PLN

4) identyfikator podmiotu prawnego (LEI) instytucji ujawniającej informacje: **2594005N4LFC0QUA3H49**

5) zastosowany standard rachunkowości: Polskie Standardy Rachunkowości

6) format danych: o ile nie zaznaczono inaczej, ilościowe dane pieniężne prezentowane są w PLN z dokładnością odpowiadającą tysiącom jednostek, a dane ilościowe ujawniane w formie odsetka wyraża się zgodnie z jednostką, z zastosowaniem minimalnej dokładności odpowiadającej czwartemu miejscu po przecinku

7) zakres konsolidacji: Bank nie posiada jednostek zależnych i nie podlega konsolidacji dla celów księgowych ani konsolidacji ostrożnościowej, wobec czego informacja sporządzana jest na zasadzie indywidualnej.

Szczegółowy zakres informacji podlegających ujawnianiu przez bank odnaleźć można w przywołanej na wstępie wzorcowej „Polityce informacyjnej Powiatowego Banku Spółdzielczego w Kędzierzynie-Koźlu”.

III. INFORMACJE PODSTAWOWE O BANKU (WYNIKAJĄCE M.IN. Z ART. 111 UST. 2 USTAWY PRAWO BANKOWE)

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Kędzierzynie-Koźlu z siedzibą: 47-200 Kędzierzyn-Koźle, ul. Rynek 6a, powiat kędzierzyńsko-kozielski, województwo opolskie prowadzi swoją działalność od 01 stycznia 1999 r. Został zarejestrowany przez Sąd Rejonowy w Opolu VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego i wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS: 0000027247. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000504427.

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Kędzierzynie-Koźlu zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie na mocy umowy zrzeszenia z dnia 27 marca 2002 r. Od dnia 31 grudnia 2015 r. Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS oraz przystąpił do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Kędzierzynie-Koźlu działa na terenie województwa opolskiego, a także na terenie powiatów:

- 1) w województwie dolnośląskim:
 - oleśnickiego,
 - oławskiego,
 - strzelińskiego,
 - ząbkowickiego,
- 2) w województwie wielkopolskim:
 - kępińskiego,
- 3) w województwie łódzkim:
 - wieruszowskiego,
 - wieluńskiego,
- 4) w województwie śląskim:
 - kłobuckiego,
 - lublinieckiego,
 - tarnogórskiego,
 - raciborskiego,
 - gliwickiego.

Bank nie prowadzi działalności w państwach członkowskich i państwach trzecich, w związku z powyższym nie posiada w nich podmiotów zależnych, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 i art. 436 Rozporządzenia CRR¹.

Skład organów Banku zamieszczony na stronie www.pbskkozle.pl w zakładce: <https://www.pbskkozle.pl/wladze-banku>

IV. ORGANIZACJA SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (ART. 111A UST. 4 USTAWY PRAWO BANKOWE)

Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku oparta jest o podział zadań realizowany na trzech niezależnych poziomach:

- **poziom pierwszy** (pierwsza linia obrony) – bieżące zarządzanie ryzykiem przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne za działalność biznesową, zapewniające właściwe stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i bieżące zapewnianie zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa, a także regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;

¹ Informacja ogłaszana na podstawie **art. 111a ust. 1 pkt 1)** Ustawy Prawo bankowe.

- **poziom drugi** (druga linia obrony) – którą stanowi zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt. 1), a także działalność Zespołu ds. zgodności,
- **trzecia linia obrony** – którą stanowi działalność audytu wewnętrznego.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

Rada Nadzorcza:

- zatwierdza strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem obejmujące m.in. specyfikę i profil działalności, wielkości możliwych do zaakceptowania poziomów narażenia Banku na poszczególne ryzyka (apetyt na ryzyko),
- sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku,
- zapewnia, iż członkowie Zarządu posiadają odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji,
- zapewnia, że działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady,
- sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie braku zgodności.

Zarząd Banku:

- odpowiada za zorganizowanie i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów,
- podejmuje decyzje w ramach zarządzania Bankiem biorąc pod uwagę rezultaty przeprowadzonych badań kontrolnych, wprowadzając w razie zmiany poziomu ryzyka w działalności Banku lub czynników otoczenia gospodarczego, niezbędne korekty i udoskonalenia,
- odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie sprawozdań Radzie Nadzorczej w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności,
- odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych procedur w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, polityki zgodności oraz szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego,
- odpowiada za opracowanie i wdrożenie struktury organizacyjnej dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka, a także podziału zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank.

Komitet Audytu:

- wspiera działania Rady Nadzorczej Banku w celu prawidłowego i skutecznego stosowania przez Bank zasad sprawozdawczości finansowej oraz współpracy z biegłym rewidentem,
- określa procedury wyboru firmy audytorskiej,

- dokonuje oceny systemu kontroli wewnętrznej i procesu zarządzania ryzykiem dla zapewnienia właściwego prowadzenia działalności bankowej,
- analizuje wyniki raportów w zakresie identyfikacji, oceny i kontroli ryzyka braku zgodności.

Stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz:

- opracowuje procedury oceny procesu zarządzania ryzykami w Banku obejmujące weryfikację definicji ryzyk uwzględnianych w procesie zarządzania ryzykami oraz określanie ich istotności, jak również dokonuje przeglądu procedur i metodologii stosowanych w procesie zarządzania ryzykami,
- monitoruje i sporządza analizy narażenia Banku na poszczególne ryzyka zgodnie z przyjętymi procedurami oraz usprawnia proces zarządzania ryzykami istotnymi i nieistotnymi,
- na podstawie szczegółowych analiz opracowuje projekt wewnętrznych limitów dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zespół ds. zgodności zapewnia prawidłowość przestrzegania Polityki zgodności w Banku, a w szczególności:

- **Kierujący Zespołem ds. zgodności** nadzoruje prace stanowiska ds. zgodności oraz stanowiska ds. kontroli wewnętrznej, pełniąc jednocześnie funkcje Koordynatora Programu Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Inspektora Danych Osobowych,
- **Stanowisko ds. zgodności** podejmuje działania mające na celu zapewnienie zgodności obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych z przepisami prawa,
- **Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej** kontroluje i ocenia sprawność działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonuje regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku.

Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek:

- przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń;
- raportowania na temat zdarzeń generujących ryzyko oraz uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny ich wystąpienia.

I. STRATEGIE I PROCESY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (ART. 435 UST. 1 LIT. A ROZPORZĄDZENIA CRR ORAZ ART. 111 A UST. 4 USTAWY PRAWO BANKOWE)

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Strategia i cele zarządzania ryzykiem w Banku określone są w obowiązującej „Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu”, zwaną w dalszej części opracowania Strategią, która:

- jest zgodna z ogólnymi zamierzeniami zawartymi w Strategii działania Banku,

- podlega przeglądowi zarządczemu i weryfikacji przynajmniej w okresach rocznych.

Ponadto w Banku funkcjonują polityki zarządzania ryzykami opracowane w oparciu o określone w załącznikach do Strategii cele szczegółowe dla poszczególnych obszarów ryzyka uznanych za istotne². Polityki definiują m.in. apetyt na ryzyko, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić oraz precyzują limity tolerancji ryzyka. Zakres tolerancji oszacowany jest w postaci limitów ograniczających poziom ryzyka w poszczególnych jego obszarach na podstawie:

- analizy historycznej stopnia wykorzystania limitu;
- poziomu apetytu na ryzyko określonego przez Radę Nadzorczą;
- wyników przeprowadzanych testów warunków skrajnych;
- specyfiki prowadzonej działalności;
- analizy warunków otoczenia makroekonomicznego we wszystkich jego aspektach.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje następujące działania:

- gromadzenie informacji i identyfikację ryzyka,
- pomiar i ocena ryzyka,
- monitorowanie i raportowanie ryzyka,
- ograniczanie i kontrola ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obejmuje wszystkie rodzaje ryzyka zidentyfikowanego w działalności Banku, a mianowicie:

a) **ryzyko kredytowe** oraz związane z nim bezpośrednio:

b) **ryzyko koncentracji zaangażowań**:

- wobec podmiotów w oparciu o art. 395 Rozporządzenia CRR, z uwzględnieniem zapisów art. 92 Ustawy z dnia 01 lipca 2016 r. w sprawie rodzajów ekspozycji banków wyłączonych z limitów dużych ekspozycji oraz zaleceń Rekomendacji C KNF,
- kapitałowych – na podstawie art. 36 ust. f)-l) oraz art. 89 CRR,
- ryzyko koncentracji zaangażowań zgodnie z art. 81 Dyrektywy UE³,

c) w ramach **ryzyka rynkowego**:

- **ryzyko walutowe** – zgodnie z art. 351 Rozporządzenia CRR,
- **ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym**,

d) **ryzyko operacyjne** – wg art. 315 Rozporządzenia CRR,

² **ryzyko istotne** – występujące w Banku ryzyka, uznane za istotne na podstawie analizy kryteriów ilościowych i jakościowych; przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka na działalność Banku, przy czym rozróżniane są następujące typy rodzajów ryzyka:

- **trwale istotne** – zidentyfikowane ryzyka, z góry uznawane za istotne, podlegające aktywnemu zarządzaniu (tworzy się dla nich odrębne polityki),
- **wariantowo istotne** - zidentyfikowane potencjalnie istotne rodzaje ryzyka, w tym ryzyka trudnomierzalne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności, a w razie sklasyfikowania jako istotne tworzy się dla nich odrębne polityki,
- **nieistotne** – dla nich przeprowadza się monitoring istotności, nie tworzy się dla nich odrębnych polityk do momentu sklasyfikowania jako istotne,
- **niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka** - niemonitorowane i nie podlegające zarządzaniu

³ **Dyrektywa UE** – Dyrektywa 2013/36 Unii Europejskiej z dnia 26.06.2013r.;

- e) **ryzyko kapitałowe**, obejmujące m.in. **ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej** – zgodnie z definicją art. 4 ust. 1 pkt 94) Rozporządzenia CRR,
 - f) **ryzyko płynności** – zgodnie z zapisami Części Szóstej Rozporządzenia UE i art. 86 Dyrektywy UE, zgodnie z zaleceniami Rekomendacji P KNF,
 - g) **ryzyko biznesowe**, obejmujące:
 - **ryzyko wyniku finansowego**,
 - **ryzyko strategiczne**,
 - **ryzyko otoczenia makroekonomicznego**,
 - h) **ryzyko braku zgodności i ryzyko postępowania** (*conduct risk*),
- inne ryzyka uznane przez Bank za istotne, na podstawie Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej, wymienione w Rozporządzeniu w sprawie systemu zarządzania ryzykiem.¹

RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe wynika z możliwości wystąpienia strat spowodowanych niewywiązaniem się kontrahenta Banku z obowiązku zwrotu udzielonych kontrahentowi przez Bank należności. Na ryzyko kredytowe narażone są wszystkie pozycje aktywów Banku zagrożone utratą wartości. Ryzyko to w sposób najbardziej istotny może wpłynąć na działalność Banku z uwagi na relatywnie dużą wartość potencjalnych strat.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest dążenie do adekwatnego do posiadanych funduszy własnych rozwoju działalności kredytowej, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości, przy założeniu utrzymania odpowiedniego poziomu jakości i bezpieczeństwa portfela kredytowego.

Cel ten jest realizowany poprzez działania ukierunkowane na:

- budowę bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- odpowiednie rozwiązania organizacyjno-proceduralne.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem braku zgodności. Funkcjonujące w Banku regulacje wewnętrzne obejmujące zasady zarządzania ryzykiem kredytowym we wszystkich jego kategoriach podlegają okresowej weryfikacji.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości aktywów kredytowych, w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym Bank zarządza ryzykiem koncentracji kredytowej, ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

RYZYKO KONCENTRACJI

Ryzyko koncentracji zaangażowań wynika z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub

dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub mogących doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka.

Ryzyko koncentracji - jako pochodne ryzyka kredytowego – jest z nim nierozzerwalnie związane, wobec czego cele strategiczne w obszarze ryzyka koncentracji są ściśle skorelowane z celami strategicznymi w obszarze ryzyka kredytowego. **Celem strategicznym w zakresie ryzyka koncentracji zaangażowań jest budowa odpowiedniej struktury portfela kredytowego zapewniającej dywersyfikację ryzyka związanego z nadmierną koncentracją jednorodnych ekspozycji.**

Z uwagi na ograniczenie działalności Banku do obszaru określonego w Statucie, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego i braku działalności w regionach o różnej charakterystyce ryzyka – Bank nie identyfikuje ryzyka koncentracji ekspozycji wobec podmiotów z tego samego obszaru geograficznego.

RYZYO EKSPOZYCJI KREDYTOWYCH ZABEZPIECZONYCH HIPOTECZNIE

Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie⁴ związane jest z potencjalną zmiennością charakterystyki nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia kredytu w perspektywie długoterminowej, co w szczególności dotyczyć może zarówno nieruchomości mieszkalnych, jak i komercyjnych, nieruchomości na rynku pierwotnym i wtórnym oraz potencjalnego źródła spłaty ekspozycji kredytowej w postaci np. dochodu uzyskiwanego z nieruchomości.

Ryzyko związane z portfelem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, może mieć znaczący wpływ na kondycję finansową Banku w przypadku:

- nadmiernego zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie;
- spadku cen nieruchomości;
- spadku jakości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- nagłych i nieoczekiwanych zmian rynkowych stóp procentowych.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest utrzymanie bezpiecznego poziomu ryzyka związanego z tym portfelem ekspozycji w ramach przyjętego w Banku apetytu na w/w ryzyko. Cel ten realizowany jest poprzez zapewnienie stałego monitorowania całego portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów regulacji, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Zasady identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach mieszkalnych stanowią element polityki zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie i obejmują:

⁴ **ekspozycja kredytowa zabezpieczona hipotecznie (EKZH)** – ekspozycja kredytowa związana z finansowaniem nieruchomości, w przypadku której zostało ustanowione zabezpieczenie w postaci hipoteki lub hipoteka stanowi zabezpieczenie docelowe; w przypadku ekspozycji kredytowych nie związanych z finansowaniem nieruchomości za ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie należy traktować ekspozycje kredytowe, w przypadku których:

- pierwotny okres zapadalności jest dłuższy niż trzy lata oraz
- hipoteka jest lub będzie zabezpieczeniem dominującym, co oznacza, że zabezpieczenie w postaci hipoteki stanowi jedyne zabezpieczenie ekspozycji lub jego udział stanowi ponad 50% pierwotnej wartości danej ekspozycji kredytowej

- 1) ocenę zdolności kredytowej klientów w ramach określonych i zaakceptowanych założeń i parametrów;
- 2) określanie zakresu oraz sposobu dokumentowania informacji niezbędnej do oceny zdolności kredytowej, w tym zasady korzystania z zewnętrznych baz danych;
- 3) wprowadzanie, wykorzystywanie i ocenę efektywności narzędzi wspierających ocenę zdolności kredytowej klientów detalicznych;
- 4) ustalanie maksymalnej dopuszczalnej wartości wskaźnika Dtl (dotyczy detalicznych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie);
- 5) ustalanie maksymalnej dopuszczalnej wartości wskaźnika LtV, obejmujące w szczególności przyjęty przez Bank sposób uwzględniania analiz, dotyczących przewidywanego poziomu odzysków z przyjmowanych zabezpieczeń na nieruchomościach;
- 6) przyjmowanie wkładu własnego.

RYZIKO DETALICZNYCH EKSPOZYCJI KREDYTOWYCH

Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych⁵ dotyczy części portfela kredytowego osób prywatnych i wynika z wrażliwości tej grupy klientów na zmiany warunków otoczenia.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze w/w ekspozycji w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka, m.in. w ramach działań ukierunkowanych na właściwy dobór klientów. Cel ten realizowany jest poprzez:

- a) przeprowadzanie oceny zdolności kredytowej wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej przed podjęciem decyzji o jej udzieleniu;
- b) kredytowanie wyłącznie klientów detalicznych którzy:
 - posiadają zdolność kredytową,
 - nie zostali skazani lub przeciwko którym nie toczą się postępowania o popełnienie przestępstw związanych z naruszeniem przepisów ustawy karno-skarbowej,
 - nie złożyli wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej;
- c) dokonywanie analizy zdolności kredytowej klientów detalicznych w oparciu o aktualne i wiarygodne informacje w dwóch płaszczyznach:
 - ilościowej - polegającej na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej oraz
 - jakościowej – określającej skłonność do spłaty zaciągniętych zobowiązań u wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej;
- d) stosowanie „balonowych” harmonogramów spłat detalicznych ekspozycji kredytowych wyłączenie w przypadku kredytów w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym;

⁵ **detaliczna ekspozycja kredytowa** – ekspozycja kredytowa wobec osoby fizycznej, udzielona na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie, ekspozycji zabezpieczonej kaucją złożoną przez klienta w banku, ekspozycji kredytowej powstałej w wyniku udzielenia kredytu na zakup papierów wartościowych oraz ekspozycji w przypadku której źródłem spłaty są przychody z tytułu zbycia papierów wartościowych

- e) utrzymywanie poziomu relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do dochodu klienta (**Dtl²**) poniżej maksymalnego poziomu określonego w Strategii Banku.

RYZIKO RYNKOWE

Ryzyko rynkowe rozumiane jest jako ryzyko poniesienia przez Bank straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych w wyniku zmiany cen rynkowych, w szczególności stawek procentowych i kursów wymiany walut. Bank nie prowadzi istotnych kwotowo portfeli handlowych instrumentów dłużnych, które generują wymogi kapitałowe z zakresu ryzyk powiązanych ze znaczącą działalnością handlową. Ze względu na założenie prowadzenia działalności handlowej na małą skalę w rozumieniu przepisów art. 94 Rozporządzenia CRR, ryzyko rynkowe w przypadku tutejszego Banku ogranicza się do:

- ryzyka walutowego,
- ryzyka stopy procentowej.

RYZIKO WALUTOWE

Ryzyko walutowe (ryzyko kursu walutowego) rozumiane jest jako ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut. W szczególności jest ono związane z:

- niedopasowaniem odpowiednich pozycji aktywów i pasywów Banku, których wartość wyrażona jest w walucie obcej lub jest indeksowana do waluty obcej;
- zawartymi transakcjami, tj. zmianą kursu walutowego między dniem zawarcia transakcji a dniem, w którym otrzymywana jest płatność;
- wzrostem poziomu innych rodzajów ryzyka w wyniku zmiany poziomu kursu walutowego.

Niekorzystne zmiany kursów walut obcych w stosunku do PLN generują ryzyko powstania znacznych strat w przypadku otwartych pozycji w walutach obcych, przy czym zmienność kursów walut związana jest z czynnikami całkowicie niezależnymi od Banku.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach niewiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego zgodnie z art. 351 Rozporządzenia CRR. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
3. Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
4. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut).

5. Na rynku walutowym, Bank przykładą szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągle prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
6. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
7. Bank zakłada, że skala działalności walutowej nie będzie znacząca, tzn. że nie zostanie spełniony żaden z poniższych warunków:
 - konieczność utworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego w co najmniej dwóch następujących po sobie dniach roboczych w okresie ostatnich 12 miesięcy;
 - przekroczenie 5% udziału aktywów lub pasywów w danej walucie obcej lub przekroczenie 10% udziału łącznej wartości aktywów lub pasywów we wszystkich walutach obcych w sumie bilansowej banku w okresie dwóch kolejnych miesięcy;
 - przekroczenie 3% udziału wartości bezwzględnej wyniku z pozycji wymiany w całkowitych przychodach operacyjnych w okresie ostatnich 12 miesięcy.

RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ

Ryzyko stopy procentowej definiowane jest jako ryzyko strat wynikających z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które prowadzą do spadku przychodów odsetkowych, wzrostu kosztów odsetkowych lub zmniejszenia wartości bieżącej netto pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Profil ryzyka⁶ stopy procentowej określa możliwe do zaakceptowania przez Bank narażenie na ryzyko stopy procentowej, w zakresie niżej wymienionych 4 jego rodzajów:

- ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania – odnoszącego się przede wszystkim do portfela bankowego i wyrażającego się w zagrożeniu przychodów odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- ryzyka bazowego – będącego konsekwencją niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, wynikającego ze zmian w relacjach między krzywymi dochodowości, które wpływają na działalność Banku,
- ryzyka opcji klienta – wynikającego z wpisanych w produkty bankowe praw klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych,
- ryzyka krzywej dochodowości – polegającego na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi dla poszczególnych terminów zapadalności krzywej dochodowości.

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika ze standardowych produktów zaliczanych do portfela bankowego. Bank nie posiada portfela handlowego, wobec czego nie przeprowadza transakcji pochodnych obciążonych ryzykiem rynkowym.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie odpowiedniej relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach niezagrażających bezpieczeństwu

⁶ **profil ryzyka** – skala i struktura ekspozycji na ryzyko, określająca stopień narażenia na dany rodzaj ryzyka;

Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
- podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
- codzienna realizacja polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.

RYZIKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia strat wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych innych niż związane ze zmieniającą się sytuacją ekonomiczną. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, natomiast nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, w związku z niemożliwością dokładnego oszacowania tych ryzyk.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także poprzez utrzymywanie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej. Ogólny profil ryzyka operacyjnego określa obszary, w których potencjalne narażenie Banku na ryzyko operacyjne jest największe. Bank określa docelowy profil ryzyka korzystając z metody samooceny ryzyka operacyjnego.

RYZIKO KAPITAŁOWE I RYZIKO DŹWIGNI FINANSOWEJ

Ryzyko kapitałowe jest ryzykiem wynikającym z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych⁷ na poziomie nie niższym niż oszacowany kapitał wewnętrzny⁸, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową i obejmuje podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- zapewnienie odpowiedniego do wielkości ponoszonego ryzyka poziomu funduszy własnych oraz sukcesywne ich zwiększanie,
- utrzymanie prawidłowej relacji pomiędzy wielkością kapitału a skalą działalności (dźwignia finansowa),
- odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych,

⁷ **fundusze własne (kapitał uznany)** – fundusze Banku ustalone na podstawie Części Drugiej Rozporządzenia CRR, obejmujące kapitały Tier I i Tier II;

⁸ **kapitał wewnętrzny (wewnętrzne wymogi kapitałowe)** – oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka; stanowi sumę wymogów minimalnych na ryzyka wymienione w Rozporządzeniu CRR oraz wymogów dodatkowych wyliczonych na ryzyka ujęte w Dyrektywie UE;

- zarządzanie ryzykiem bankowym.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej zostało zdefiniowane w art. 4 ust. 1 pkt 94) Rozporządzenia CRR; jest to ryzyko niewłaściwej relacji posiadanych kapitałów (funduszy) do skali działalności Banku. Ryzyko to może przejawiać się w ewentualnych problemach w pozyskaniu dodatkowego kapitału, w szczególności, gdy proces ten musi być przeprowadzony szybko lub w okresie niesprzyjających warunków rynkowych.

Celem nadrzędnym w zakresie zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest dążenie do utrzymania bezpiecznej relacji pomiędzy poziomem kapitałów własnych Tier I⁹ i łącznej kwoty ekspozycji¹⁰ Banku, zapewniającej ograniczenie nadmiernego ryzyka finansowania, a także odpowiedni poziom bezpieczeństwa w przypadku nagłego spadku wartości aktywów lub zwiększenia realizowanych udzielonych zobowiązań pozabilansowych przy jednoczesnym spadku jakości tworzonych z nich aktywów.

RYZYO PŁYNNOŚCI

Ryzyko płynności to zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia straty. Na płynność Banku oddziałuje szereg czynników, zarówno zewnętrznych, tj. będących poza kontrolą Banku, jak i wewnętrznych, tj. pozostających pod wpływem Banku. Do najważniejszych czynników zewnętrznych należy zaliczyć:

- politykę pieniężną Narodowego Banku Polskiego i innych banków centralnych,
- sytuację gospodarczą kraju,
- ocenę standingu finansowego Banku,
- dopłaty unijne.

Czynnikami wewnętrznymi szczególnie istotnymi dla procesu zarządzania płynnością są:

- struktura bilansu oraz pozycji pozabilansowych,
- wewnętrzne regulacje i procedury zarządzania ryzykiem płynności,
- polityka cenowa i oferta produktowa Banku.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych w sposób zapewniający generowanie odpowiedniego poziomu wyniku finansowego.

Realizacja ww. celu następuje w ramach następujących działań (cele pośrednie):

⁹ **kapitał Tier I** - suma kapitału podstawowego Tier I i kapitału dodatkowego Tier I na podstawie Części Drugiej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 – Dz. Urz. UE nr L 208, z 2 sierpnia 2013, z późn. zmianami;

¹⁰ **łączna kwota ekspozycji na ryzyko** - w przypadku Banku stanowi sumę następujących pozycji:

- kwota ekspozycji ważonych ryzykiem dla ryzyka kredytowego obliczona wg metody standardowej zgodnie z Rozporządzeniem CRR,
- wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego oraz operacyjnego przemnożone przez 12,5;

- zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych, jak również dopuszczalnej koncentracji podmiotowej i terminowej w zakresie ograniczania krótkoterminowych zobowiązań wobec sektora finansowego,
- ograniczanie ryzyka płynności poprzez stosowanie systemu limitów,
- podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej,
- utrzymanie nadzorczych miar płynności, w tym utrzymania odpowiedniego bufora łatwo zbywalnych aktywów¹¹.

Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności. W zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia utraty płynności, Bank postępuje według określonych procedur awaryjnych.

RYZYKO BIZNESOWE

Ryzyko biznesowe jest pochodną pozostałych ryzyk i zarządzane jest w ramach procesu planowania. Definitywnie jest to ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko biznesowe może się przejawiać w obszarze: wyniku finansowego, strategicznym i otoczenia, w tym zmian regulacyjnych, warunków konkurencji bądź cyklu gospodarczego. *Ryzyko wyniku finansowego* jest ryzykiem wynikającym z niewłaściwej dywersyfikacji źródeł osiąganego wyniku finansowego (zysku) lub niezdolności Banku do utrzymania wystarczającego i stabilnego poziomu rentowności na poziomie wynikającym np. z zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą planów finansowych. Jeżeli Bank nie jest w stanie generować zysku na odpowiednim poziomie, skutkować to może ograniczeniem w skali jego działalności, ze względu na spadek możliwości efektywnego wzrostu funduszy własnych zabezpieczających podejmowane ryzyka. *Ryzyko strategiczne* - pojmowane jako obecne lub przewidywane ryzyko niekorzystnego oddziaływania na źródła przychodów Banku oraz w konsekwencji na wielkość posiadanych kapitałów (funduszy) - wynika ze zmian w otoczeniu biznesowym oraz z niekorzystnych decyzji biznesowych, wadliwej ich realizacji lub braku reakcji na zmiany w tym otoczeniu. *Ryzyko otoczenia* obejmuje ryzyko zmian warunków ekonomiczno – społecznych, regulacyjnych i konkurencji. Jednym z obszarów tego ryzyka jest cykliczność procesu gospodarczego, która wiąże się z ryzykiem nieuwzględnienia przez wewnętrzne modele oceny ryzyka kredytowego wpływu cyklu gospodarczego na wypłacalność podmiotów obecnych na rynku.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

¹¹ **bufor (nadwyżka) płynności** – rezerwa wysokiej jakości aktywów płynnych, którą bank powinien utrzymywać na wypadek realizacji niekorzystnych scenariuszy sytuacji kryzysowych; w skład jego wchodzi:

- część podstawowa - służąca ochronie przed krótkotrwałymi najcięższymi zjawiskami kryzysowymi;
- część uzupełniającą - służąca ochronie przed mniej dotkliwymi, lecz dłużej utrzymującymi się na rynku zjawiskami kryzysowymi

RYZIKO BRAKU ZGODNOŚCI

Ryzyko braku zgodności jest szczególnym rodzajem ryzyka istotnego; jest to ryzyko mogące skutkować sankcją prawną bądź regulaminową, stratą finansową oraz utratą dobrej reputacji, na jakie jest narażony Bank w wyniku niestosowania się do obowiązujących przepisów prawa, ustaw, rozporządzeń bądź przyjętych przez Bank standardów i zasad postępowania. Proces zarządzania zgodnością jest procesem strategicznym – skutki jego wdrożenia wywierają wpływ na funkcjonowanie całego Banku.

Równolegle do analiz z zakresu ryzyka braku zgodności Bank dokonuje oceny ekspozycji na ryzyko postępowania (tzw. conduct risk) w relacjach z klientami, którego wzrost może być - obok czynników wynikających bezpośrednio z aspektów prawnych prowadzenia działalności – przyczyną strat z tytułu niewłaściwego świadczenia usług.

Jednocześnie ryzyko braku zgodności i ryzyko postępowania są nierozdzielnie związane z ryzykiem operacyjnym, toteż analiza poziomu tych ryzyk w Banku dokonywana jest z uwzględnieniem analiz dotyczących ryzyka operacyjnego (analiza rejestru zdarzeń).

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji, poprzez permanentne aktualizowanie i dostosowywanie procedur bankowych do zmieniających się uwarunkowań prawnych, wsparcie informatyczne, szkolenia i kontrolę ich przestrzegania.

Celem zarządzania ryzykiem postępowania (conduct risk) jest:

- utrwalanie wśród klientów, pracowników i innych uczestników rynku, wizerunku Banku, jako instytucji działającej zgodnie z przepisami prawa i przyjętymi standardami rynkowymi, godnej zaufania, rzetelnej i uczciwej,
- przeciwdziałanie występowaniu strat finansowych lub sankcji prawnych oraz przypadków utraty reputacji, które mogą być konsekwencją naruszenia powszechnie obowiązujących przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz przyjętych standardów rynkowych.

POZOSTAŁE RYZYKA

Inne rodzaje zidentyfikowanych przez Bank ryzyk – tj. m.in. utraty reputacji¹², transferowe¹³, rezydualne¹⁴, uznano ze względu na brak spełnienia kryteriów istotności za **ryzyka nieistotne** w działalności Powiatowego Banku Spółdzielczego w Kędzierzynie-Koźlu. Ponadto wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. Bank nie stosował żadnych modeli wewnętrznych; żadna z metod i miar stosowanych zgodnie z zapisami Rozporządzenia CRR i innymi regulacjami zewnętrznymi, mogących mieć istotny wpływ na wynik finansowy Banku, nie spełniała wszystkich zdefiniowanych w Rekomendacji W Komisji Nadzoru Finansowego trzech kryteriów klasyfikacji metody jako model. Wobec powyższego **ryzyko modeli**¹⁵ poszerza katalog ryzyk uznawanych w działalności Banku za **nieistotne**.

¹² **ryzyko reputacji** - bieżące lub przyszłe ryzyko dla wyniku finansowego, funduszy własnych lub płynności, powstałe na skutek naruszenia reputacji Banku;

¹³ **ryzyko transferowe** - ryzyko niemożności wypełnienia przez dłużników Banku zobowiązań wobec Banku z powodu działań rządowych (w szczególności rządów krajów trzecich) w praktyce dotyczy to ograniczeń w możliwości dokonywania pieniężnych transferów zagranicznych;

¹⁴ **ryzyko rezydualne** - jest to ryzyko związane ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego (form zabezpieczeń), które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano w momencie ich przyjmowania;

II. INFORMACJE JAKOŚCIOWE NA TEMAT STOSOWANIA TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH

Nadrzędnym celem procesu przeprowadzania testów warunków skrajnych jest określenie wrażliwości Banku na wystąpienie zdarzeń o charakterze wyjątkowym i stosunkowo mało prawdopodobnym, które mogą mieć jednak istotny wpływ na jego egzystencję. Ryzyko warunków skrajnych wynika z nieoczekiwanych zdarzeń związanych ze skrajnymi zakłóceniami parametrów mających wpływ na prawidłowe i niezakłócone funkcjonowanie Banku, przed którymi Bank winien się zabezpieczyć m.in. poprzez analizę warunków zewnętrznych i możliwych scenariuszy przy użyciu stosowanych technik oceny ryzyka nagłych i nieoczekiwanych zmian czynników i testowanie skrajnych założeń scenariuszowych. Testowaniu podlegają wszystkie portfele wrażliwe na zmianę parametrów cenowych, poziomu płynności rynków, zmienności warunków rynkowych i konkurencji związanych z popytem na usługi bankowe i innych czynników.

W tym kontekście na podstawie przeprowadzonych testów warunków skrajnych Bank opracowuje schematy i scenariusze działań służące niwelacji skutków ich wystąpienia i buduje na ich podstawie plany awaryjne na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych. Opis przyjętych scenariuszy i stosowanych metodyk testowania w ramach poszczególnych obszarów ryzyka istotnego zidentyfikowanego w działalności Banku przedstawiony został w ramach poniższego zestawienia:

Ryzyko kredytowe, ryzyko koncentracji zaangażowań

- 1) Testy warunków skrajnych dla portfela EKZH według zasad szczegółowo określonych w Instrukcji zarządzania ryzykiem EKZH w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie – Koźlu;
- 2) Testy warunków skrajnych dla portfela DEK według zasad szczegółowo określonych w Polityce zarządzania ryzykiem DEK w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie – Koźlu;
- 3) Test warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego zakładający 50% przyrostu wartości obliża ekspozycji w kategorii „zagrożonej”; w odniesieniu do wyniku finansowego, nienaruszalności kapitałów oraz wpływu na zmiany w zakresie łącznego współczynnika kapitałowego wraz z oceną jakości portfela kredytowego w wyniku realizacji testowych założeń;
- 4) Testy warunków skrajnych w zakresie koncentracji zaangażowań w trzech wariantach:
 - testy w zakresie ryzyka koncentracji branżowej,
 - testy w zakresie ryzyka koncentracji produktowej (wg instrumentów),
 - analiza wrażliwości zakładająca nieodwracalne pogorszenie się sytuacji finansowej największego kredytobiorcy, tj. podmiotu lub grupy podmiotów wzajemnie powiązanych wobec podmiotu o największym zaangażowaniu.

Szczegółowa metodyka przeprowadzania testu opisana w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie – Koźlu;

Ryzyko stopy procentowej (w obszarze ryzyka rynkowego)

¹⁵ **ryzyko modeli** - jest to ryzyko poniesienia przez Bank potencjalnej straty, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli;

- 5) Testowanie warunków skrajnych w zakresie ryzyka przeszacowania - w wariantach wzrost/spadek dla:
- równoległego przesunięcia krzywej dochodowości w relacji do wyniku odsetkowego (100 pb) i kapitałów uznanych banku (200 pb);
 - nierównomiernej zmiany krzywej dochodowości w relacji do kapitałów uznanych (6 testowanych wariantów);
- 6) Testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka bazowego – w wariantach wzrost/spadek w relacji do wyniku odsetkowego i kapitałów uznanych banku (4 testowane warianty);
- 7) Test warunków skrajnych w zakresie ryzyka krzywej dochodowości w wariantach wzrostu i spadku - wynik odniesiony do kapitałów uznanych;
- 8) Testy warunków skrajnych w zakresie zaktualizowanej wartości ekonomicznej kapitału (EVE) - dla wariantów wzrostu i spadku w relacji do kapitałów uznanych banku (9 przedziałów czasowych);
- 9) Testy warunków skrajnych w zakresie wpływu szokowych zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału według sześciu scenariuszy zmian kształtu krzywej dochodowości przy zastosowaniu 20-stu zdefiniowanych przedziałów czasowych (nadzorcze testy EVE i testy wartości odstających);
- Zasady przeprowadzania testów opisane w Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie – Koźlu;

Ryzyko walutowe w obszarze ryzyka rynkowego

- 10) Testy warunków skrajnych w zakresie niekorzystnej zmiany (wzrost/spadek) kursu złotego w stosunku do poszczególnych walut obcych o 30%:
- w relacji do pozycji całkowitej i wymogu kapitałowego;
 - w odniesieniu do wyniku z pozycji wymiany i wyniku finansowego brutto Banku;
- Zasady testowania określone w Instrukcji Zasady zarządzania ryzykiem walutowym w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie – Koźlu;

Ryzyko operacyjne

- 11) Test warunków skrajnych w trzech wariantach:
- założenie utraty 20% rzeczowych aktywów trwałych;
 - zwiększenie średniej wartości transakcji o 200% i odniesienie do wielkości potencjalnych strat związanych z błędami pracowników;
 - zwiększenie strat o 200% w kategorii zdarzeń generującej na przestrzeni roku największe straty,
- w relacji do wielkości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko operacyjne;

Metodyka testu opisana w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie – Koźlu;

Ryzyko płynności

- 12) Test warunków skrajnych badający wzrost zagrożenia utraty płynności przy założeniu zwiększenia zapotrzebowania na środki (dynamika max 200%) i ich wpływ na zdolność Banku do obsługi gotówkowej i bezgotówkowej klientów;
- 13) Test warunków skrajnych badający wzrost zagrożenia utraty płynności przy założeniu szokowego spadku bazy depozytowej o 20% (wycofanie środków przez Klientów), przy jednoczesnym założeniu utrzymania wartości wskaźnika udziału sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem na poziomie minimum 20%;
- 14) Test warunków skrajnych sporządzany na bazie urealnionych przepływów płynności uwzględniający możliwą utratę zaufania uczestników rynku do banku, wpływającą dotkliwie na wszystkie źródła finansowania w krótkim horyzoncie czasowym (wariant wewnętrzny);
- 15) Test warunków skrajnych sporządzany na bazie urealnionych przepływów płynności uwzględniający prawdopodobne zachowania innych uczestników rynku w efekcie stopniowego oddziaływania różnych czynników systemowych w średnim horyzoncie czasowym (wariant systemowy);
- 16) Test warunków skrajnych sporządzany na bazie urealnionych przepływów płynności stanowiący kombinację scenariusza zakładającego wystąpienie problemów wewnętrznych wynikających z ograniczenia źródeł finansowania oraz negatywnych tendencji i zakłóceń na rynkach finansowych wpływających na pozycję płynnościową w długim horyzoncie czasowym (wariant mieszany);

Szczegółowa metodyka TWS opisana w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie – Koźlu;

Ryzyko biznesowe

- 17) Test warunków skrajnych dokonywany w ramach miesięcznych analiz w zakresie identyfikacji poziomu narażenia Banku na ryzyko biznesowe badający wpływ realizacji scenariusza zakładającego spadek wolumenu sprzedaży obliża kredytowego o 20% i wpływ tego spadku na wynik finansowy Banku;
- 18) Analiza scenariuszowa przeprowadzana rocznie w związku z aktualizacją Strategii i budową planu finansowego Banku na kolejny okres obrotowy, badająca wrażliwość wypracowanego wyniku finansowego na wzrost kosztów działania wynikający z uwzględnienia wielu czynników niepewności warunków prowadzenia działalności, obejmujących m.in. przesłanki do nawracania fal kryzysu spowodowanego epidemią czy zapowiedzi odnoszące się do zaostrzenia przepisów nadzorczych, skłaniających do przeanalizowania sytuacji Banku w przypadku, gdyby z uwagi na negatywne oddziaływanie jednego lub kilku czynników wypracowany wynik finansowy okazał się mniej korzystny niż faktycznie wykonany. Scenariusz testowy uwzględnia aspekty podwyższenia kosztów działalności i utrzymania zasobów wynikające np. z pogorszenia koniunktury gospodarczej, spadku PKB, wzrostu bezrobocia, spadku rynkowych stóp procentowych, zubożenia społeczeństwa, pogorszenia jakości portfela kredytów, narastającej konkurencji między bankami w walce o klienta, jak również zmiany w przepisach zewnętrznych bezpośrednio oddziałujące na poziom kosztów prowadzenia działalności;

Szczegółowa metodyka TWS opisana w Polityce zarządzania ryzykiem biznesowym w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie – Koźlu;

Ryzyko kapitałowe

19) Testy warunków skrajnych badające wpływ zaistnienia sytuacji skrajnej na poziom wewnętrznego współczynnika wypłacalności w trzech ujęciach:

- założenie wystąpienia wymogów kapitałowych o wielkości maksymalnej dla danego rodzaju ryzyka za ubiegły rok;
- założenie wymogów Testu 1 i dodatkowo powstanie straty bilansowej w wysokości 2% kapitału podstawowego Tier I,
- założenie wymogów Testu 1 i dodatkowo wzrost wewnętrznego wymogu kapitałowego o 5% wymogów minimalnych;

Testy przeprowadzane są zgodnie z procedurą opisaną w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie – Koźlu.

Testowanie warunków skrajnych jest uznaną metodą zarządzania ryzykiem mającą zapewnić Bankowi uzyskanie następujących celów:

- zapewnienie lepszego zrozumienia profilu ryzyka Banku i wsparcie dla planowania kapitałowego,
- wsparcie dla uzyskania adekwatności kapitału wewnętrznego, szczególnie w kontekście pokrycia ryzyka kapitałem wewnętrznym w przypadku spełnienia się prognoz pogarszających się warunków funkcjonowania,
- jako metoda oceny ryzyka w sposób wybiegający w przyszłość.

Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są równolegle do:

- weryfikacji założeń Strategii zarządzania ryzykiem,
- ustaleń ogólnego apetytu na ryzyko, alokacji kapitału i pośrednio wpływają na kształt systemu limitów ograniczających poszczególne rodzaje ryzyka towarzyszącego działalności Banku,
- budowy założeń polityki zarządzania kapitałem i planów kapitałowych,
- wyznaczania wielkości wymogów wewnętrznych,
- monitorowania ryzyka wynikającego z konieczności utrzymania kapitałów adekwatnych do skali prowadzonej działalności,
- projektowania narzędzi i procedur ograniczenia poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Banku,
- zapewnienia pełnego spektrum informacji niezbędnych w procesach zarządczych organów decyzyjnych Banku.

III. OŚWIADCZENIE W ZAKRESIE OGÓLNEGO PROFILU RYZYKA WG STANU NA 31 GRUDNIA 2022 R. - ZGODNIE Z ART. 435 UST. 1 LIT. F ROZPORZĄDZENIA CRR

Według stanu na 31.12.2022 r. Powiatowy Bank Spółdzielczy nie przekraczał zaakceptowanego przez Radę Nadzorczą poziomu apetytu na ryzyko wyrażonego wskaźnikami alokacji kapitału własnego na poszczególne obszary ryzyka zidentyfikowanego w działalności Banku (dane w PLN):

Rodzaj ryzyka	Średni wskaźnik alokacji kapitału w okresie styczeń - grudzień 2022 r.	Średni poziom kapitału alokowany na ryzyka w roku 2022	Limity alokacji zgodnie z Polityką zarządzania kapitałem w roku 2022	Maksymalny poziom kapitału alokowany zgodnie z Polityką zarządzania kapitałem na zabezpieczenie ryzyka w 2022 r.	Średnie wykorzystanie limitów alokacji w 2022 r.
Ryzyko kredytowe	37,34%	8 615 455	66%	2 273 144	53,57%
Ryzyko rynkowe	0,00%	0	2%	17 730 520	54,71%
Ryzyko operacyjne	5,57%	1 285 509	10%	454 629	0,00%
Minimalne wymogi kapitałowe	42,91%	9 899 964	78%	2 727 772	76,25%
Ryzyko koncentracji zaangażowań	0,00%	0	2%	681 943	1,26%
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	9,12%	2 105 167	12%	681 943	0,00%
Ryzyko płynności	0,08%	16 978	3%	2 273 144	53,57%
Ryzyko biznesowe	0,00%	0	3%	17 730 520	54,71%
Pozostałe ryzyka	0,00%	0	2%	454 629	0,00%
Dodatkowe wymogi kapitałowe	9,20%	2 122 145	22%	5 000 916	41,76%
Wewnętrzny wymóg kapitałowy	52,10%	12 022 109	100%	22 731 436	51,86%

W roku 2022 nie dokonywano zmian organizacyjnych i operacyjnych wpływających na ogólny profil ryzyka. Nie zidentyfikowano nowych istotnych czynników ryzyka ani istotnych słabych stron w procesie zarządzania ryzykiem. Proces zarządzania ryzykiem podlegał bieżącej optymalizacji.

Pozycja kapitałowa Banku w roku 2022 była prawidłowa. Spełnione były obowiązujące normy określone w Rozporządzeniu CRR oraz ustawie Prawo bankowe w zakresie bezpieczeństwa kapitałowego. Poziom kapitałów uznanych jest wystarczający dla zabezpieczenia ryzyka związanego z działalnością Banku oraz dla zapewnienia dalszego jego rozwoju. Wg stanu na 31 grudnia 2022 r. udział kapitału wewnętrznego w łącznych kapitałach uznanych wyniósł 52,93%, przy maksymalnej dopuszczalnej tolerancji ryzyka na poziomie 100%, co oznacza zgodność z założeniami w zakresie polityki zarządzania kapitałem na rok 2022.

W roku 2022 łączny współczynnik kapitałów uznanych kształtował się powyżej wartości oczekiwanej zaleceniami nadzorca krajowego oraz poziomu limitu wewnętrznego. Na dzień 31 grudnia 2022 r. współczynnik oparty na kapitale podstawowym Tier I wynosił 18,38%, a łączny współczynnik kapitałowy kształtował się na tym samym poziomie. Wartość obu współczynników wyznaczona została z uwzględnieniem:

- możliwości niestosowania wymogów art. 113 ust. 1 Rozporządzenia CRR w odniesieniu do ekspozycji wobec banków, z którymi Powiatowy Bank Spółdzielczy w Kędzierzynie-Koźlu przystąpił do systemu ochrony BPS (decyzja KNF z dnia 24.02.2016 r. nr DBS/DBS_W03/7105/37/2/2016/ES);
- możliwości na nieodliczanie posiadanych przez Bank udziałów kapitałowych w BPS S.A. do celów obliczania funduszy własnych na zasadzie indywidualnej (decyzja KNF z dnia 24.02.2016 r. nr DBS/DBS_W03/7105/37/1/2016/ES).

Wewnętrzny współczynnik wypłacalności na ostatni dzień miesiąca grudnia 2022r. wynosił 15,11%, co sugeruje utrzymywanie oczekiwanego bezpieczeństwa kapitałowego Banku (limit na w/w kategorię na rok 2022 określony został na poziomie 8,00%).

Współczynnik kapitału ryzyka kredytowego na dzień analizy wyniósł 18,18%, zatem jest wyższy od limitu określonego w normach ostrożnościowych na rok 2022 (14,00%). Konieczność monitorowania niniejszego współczynnika wynika z uczestnictwa Banku w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS.

Bank jako uczestnik systemu gwarantowania depozytów utrzymuje określony przez BFG minimalny poziom funduszy własnych i zobowiązań podlegających konwersji (MREL). Wskaźnik MREL obliczony na podstawie danych na dzień 31 grudnia 2022 r. ukształtował się na poziomie 6,59%, zatem był wyższy od limitu określonego w normach ostrożnościowych na rok 2022 na poziomie 5,70%.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i budżetu, które w pełni pokrywają zapotrzebowanie wynikające z działalności kredytowej. Na dzień 31 grudnia 2022r. obligo kredytowe stanowiło 39,97% bazy depozytowej. Wartość limitu na tę kategorię wynosiła 80%, zatem globalny limit akcji kredytowej w stosunku do depozytów kształtował się na bezpiecznym poziomie.

Udział depozytów dużych, tzn. takich, których wartość pojedynczo przekracza 100 tys. EURO w przeliczeniu na PLN wg aktualnego kursu w ogólnej wartości depozytów na dzień 31 grudnia 2022 r. kształtował się na poziomie 24,63% (poziom uznawany za bezpieczny to 30%).

Baza depozytowa charakteryzuje się względną stabilnością, na którą wpływ mają m.in. następujące czynniki:

- brak finansowania działalności środkami od podmiotów finansowych,
- niski udział zobowiązań wobec sektora budżetowego uznawanych za mało stabilne (10,21% w strukturze na ostatni dzień roku 2022),
- wysoki udział zobowiązań wobec osób prywatnych, na które składają się niewielkie zobowiązania jednostkowe o rozproszonym charakterze – uznawane za stabilne,
- akceptowalny poziom wskaźników osadu na wkładach.

Poziom ryzyka kredytowego mierzony relacją kredytów zagrożonych w obligu kredytowym w ujęciu nominalnym na dzień 31 grudnia 2022 r. kształtował się na poziomie 0,84%, wobec czego nie przekraczał ustalonego na w/w kategorię limitu (5%). W strukturze należności zagrożonych nadal dominują kredyty w kategorii stracone. Udział kredytów zagrożonych brutto z rozpoznaną utratą wartości w kredytach brutto ogółem na dzień analizy wynosił 0,93%. Ryzyko kredytowe jest w pełni zrównoważone posiadanymi kapitałami. Wymóg na ryzyko kredytowe na dzień 31 grudnia 2022r. stanowił 35,86% łącznych kapitałów uznanych, a zatem nie przekraczał maksymalnego poziomu alokacji określonego w Polityce zarządzania kapitałem [...].

Analiza koncentracji zarówno w zakresie w zakresie jednorodnego instrumentu finansowego i zabezpieczenia, koncentracji w sektor gospodarki, jak również koncentracje określone w art. 395 Rozporządzenia CRR oraz 79 Prawa bankowego nie wykazały nadmiernego zaangażowania.

Skala prowadzonej przez Bank działalności walutowej jest niewielka. W zakresie ryzyka walutowego Bank utrzymując w ramach obowiązujących limitów pozycję walutową całkowitą kontrolował rozmiary możliwej do poniesienia straty z tytułu wyceny posiadanej ekspozycji na ryzyko walutowe. Na ostatni dzień grudnia 2022 r. nie występowała konieczność tworzenia wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka walutowego (pozycja całkowita stanowiła 0,61% kapitałów uznanych).

W zakresie ryzyka operacyjnego zdarzenia zarejestrowane z ww. zakresu w okresie 2022 r. nie wykazały nadmiernej dotkliwości strat oraz częstości występowania. Wg stanu na 31 grudnia 2022 r. łączna wartość strat zarejestrowanych w okresie ostatnich 12 miesięcy nie przekraczała poziomu limitu określonego na w/w kategorię na poziomie 50% wymogu zabezpieczonego w kapitale na ryzyko operacyjne; suma strat stanowiła 2,68% wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne obliczonego metodą wskaźnika bazowego.

Zestawienie profilu ryzyka opartego na danych z rejestru zdarzeń z profilem ogólnym wynikającym z procesu samooceny ryzyka operacyjnego nasuwa wnioski co do istnienia tzw. nadwyżki ryzyka. Najwyższy poziom nadwyżki ryzyka odnotowano w obszarze ryzyka technologicznego i technicznego, z uwagi na fakt, iż w procesie samooceny w/w obszar oceniony zostały jako najbardziej obciążony ryzykiem.

W zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej ekspozycja Banku na ryzyko i rozmiary tego ryzyka wyrażona wartością niedopasowania pozycji wrażliwych oraz możliwą zmianą wyniku odsetkowego oszacowana przy wykorzystaniu metody wielkości luki wykazała konieczność tworzenia wymogów kapitałowych na pokrycie ryzyka bazowego stóp procentowych.

Natomiast przeprowadzona analiza ryzyka biznesowego nie wykazała konieczności utrzymywania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka zmian warunków otoczenia makroekonomicznego.

W zakresie zarządzania płynnością bieżącą Banku stwierdza się, że uzyskany poziom płynności jest wystarczający do realizacji zleceń klientów bez konieczności korzystania z alternatywnych źródeł finansowania. Nadzorcze miary płynności wyliczane dla każdego dnia roboczego kształtowały się na bezpiecznym poziomie. Zestawienia pozycji aktywnych i pasywnych bilansu wg terminów na dzień 31 grudnia 2022 r. wykazało istnienie dodatniej luki płynności co świadczy o prawidłowej sytuacji w zakresie płynności. Ponadto wskaźnik zobowiązań pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2022 r. przyjął wartość 7,89% (limit na w/w kategorię wynosi 15%). Udział depozytów negocjowanych oraz depozytów osób wewnętrznych nie przekracza norm ostrożnościowych, wobec czego nie zaistniała konieczność dokonania korekty poziomu osadu o ich wartość.

Stopień pokrycia aktywami płynnymi środków obcych niestabilnych wg stanu na 31 grudnia 2022 r. okazał się w pełni wystarczający; we wszystkich trzech wariantach określonych w procedurze kształtował się powyżej oczekiwanego poziomu 100%.

Poziom wskaźnika LCR^[1] wg danych na 31 grudnia 2022 r. dowodzi pełnemu zabezpieczeniu ewentualnego odpływu płynności w kwocie utrzymywanych aktywów płynnych.

^[1] **LCR - wskaźnik pokrycia wpływów netto do 30 dni (Liquidity Coverage Ratio)** określony zgodnie z art. 412 Rozporządzenia CRR; określa stopień spełnienia wymogu pokrycia odpływów płynności pomniejszonych o przyprawy płynności przez łączną wartość aktywów płynnych w okresie 30 dni; podstawą budowy wskaźnika jest zagwarantowanie utrzymywania takich poziomów zabezpieczeń przed utratą płynności, które są odpowiednie w sytuacji ewentualnego zakłócenia równowagi między przyprawami i odpływami płynności w warunkach wysoce skrajnych;

Zgodnie z obowiązującą procedurą w zakresie adekwatności kapitałowej na ostatni dzień 2022 roku Bank zabezpieczył środki w kapitale na pokrycie ryzyka płynności.

Wskaźnik zwrotu na aktywach netto (ROA)^[2] w ujęciu rocznym ukształtował się na poziomie 2,36%. Wskaźnik ROE netto wynosił 34,95%.

Oszacowany na koniec grudnia 2022r. wskaźnik C/I liczony jako koszty działania i amortyzacji dzielone przez wynik na działalności bankowej oraz saldo pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych osiągnął wartość 54,65%.

Mając na względzie, iż:

- udziały wykupione w polskich bankach spółdzielczych figurują na opublikowanej przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w dniu 1 grudnia 2016 r. liście uznanych instrumentów kapitałowych,
- wprowadzenie zmian w zakresie zapisów art. 10 c Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2021 r. poz. 102, 680) w statucie Banku zatwierdzone zostało przez KNF decyzją z dnia 24 października 2017 r., a ponadto w dniu 05 grudnia 2017 r. bank otrzymał potwierdzenie wpisu zmian statutowych w Krajowym Rejestrze Sądowym, bilansowy fundusz udziałowy opłacony do dnia 28 czerwca 2013r. stanowi składnik funduszy podstawowych Tier I bez uwzględnienia korekt wynikających z przepisów Rozporządzenia CRR stosowanych dla okresu przejściowego. Jednocześnie wszelkie zmiany funduszu udziałowego dokonane po 28 czerwca 2013 r. wymagają zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Wg stanu na 31 grudnia 2022 r. wartość księgowa udziałów wpłaconych stanowiła kwotę 417 900 zł. Udziały zaliczane do kapitału uznanego obejmowały kwotę 416 650 zł, natomiast udziały wpłacone po 28 czerwca 2013 r. stanowiły kwotę 1 250,00 i nie były ujmowane w rachunku kapitałów uznanych banku. Na koniec 2022 r. Powiatowy Bank Spółdzielczy w Kędzierzynie-Koźlu zrzeszał 2 951 członków. Dane dotyczące struktury własnościowej funduszu udziałowego przedstawione zostały w poniższej tabeli:

Nazwa grupy udziałowców:	Liczba udziałów:	Wartość nominalna udziału:	Wartość udziałów zadeklarowanych ogółem:
Osoby fizyczne:	8 335	50,00 zł	416 750,00 zł
Osoby prawne:	23	50,00 zł	1 150,00 zł
RAZEM:	8 358	50,00 zł	417 900,00 zł

IV. WYMOGI KAPITAŁOWE (ART. 438 LIT. D ROZPORZĄDZENIA CRR)

Zgodnie z zapisami art. 128 ust. 1 ustawy Prawo bankowe Bank powinien zarządzać ryzykiem i kapitałem w taki sposób aby suma funduszy własnych kształtowała się na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- wartość wynikająca ze spełnienia wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 92 rozporządzenia nr 575/2013;

^[2] informacja ujawniana na podstawie art. 111 a ust. 1 pkt 2) Ustawy prawo bankowe

- oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest zatem ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka w działalności Banku i zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

W ramach oceny adekwatności kapitałowej Bank stosuje kompleksowe metody przekształcania miar ryzyka w wymogi kapitałowe, wykorzystując przede wszystkim metody ilościowe. Szczegółowy opis procesu szacowania kapitału wewnętrznego znajduje się w *Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu*. Wewnętrzne wymogi kapitałowe to suma wymogów minimalnych na ryzyka wymienione w Rozporządzeniu 575/2013 PE (CRR) oraz wymogów dodatkowych wyliczonych na ryzyka ujęte w Dyrektywie UE, a uznane przez Bank za istotne w ramach wewnętrznego przeglądu procesu ICAAP¹⁶. Metodologia wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka przedstawia się następująco:

1) ryzyko kredytowe:

Bank stosuje metodę standardową wyliczania wymogów kapitałowych zgodnie z zasadami określonymi w Rozdziale II Rozporządzenia CRR. Łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe jest równa sumie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem; wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem z uwzględnieniem współczynnika wsparcia dla MŚP (na podstawie art. 501 Rozporządzenia CRR), pomnożonych przez 8%. W celu wyznaczenia dodatkowego wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe Bank stosuje wskaźnik w wysokości 4% - dla ekspozycji o wagach ryzyka 75% i więcej, przekraczających poziom 70% udziału w sumie aktywów powiększonej o udzielone zobowiązania pozabilansowe - według wartości bilansowej, przy zastosowaniu średnioważonej wagi ryzyka dla należności o wagach ryzyka 75% i więcej.

2) ryzyko koncentracji zaangażowań:

- wobec podmiotów w oparciu o art. 395 Rozporządzenia UE, z uwzględnieniem zapisów art. 92 Ustawy z dnia 01 lipca 2016r. w sprawie rodzajów ekspozycji banków wyłączonych z limitów dużych ekspozycji oraz zaleceń Rekomendacji C KNF;
- kapitałowych – na podstawie art. 36 ust. f)-l) oraz art. 89 CRR,
- ryzyko koncentracji zaangażowań zgodnie z art. 81 Dyrektywy UE oraz Rekomendacją C.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań wyznaczany jest na podstawie kwoty przekroczenia wartości granicznej określonej dla danej kategorii w wewnętrznych Normach ostrożnościowych przemnożonej przez wartość odpowiadającą średniej arytmetycznej z wag ryzyka dla zaangażowań występujących Banku, a następnie skorygowanej wagą 8%.

3) w ramach ryzyka rynkowego:

- ryzyko walutowe – zgodnie z art. 351 Rozporządzenia CRR,
- ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym - zgodnie z Rozdziałem 13 *Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu*, z uwzględnieniem zapisów §18 pkt. 7 Rozporządzenia w sprawie systemu zarządzania ryzykiem¹⁷ oraz w oparciu o wytyczne EBA /GL/2018/02 z dnia 19.07.2018r. w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego;

¹⁶ ICAAP – Proces Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego (ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), spójny z procesem zarządzania ryzykami; proces planowania kapitałowego jest elementem planowania całej działalności Banku, z uwzględnieniem istotnych ryzyk występujących w Banku

- Wymogi wewnętrzne w zakresie ryzyka stopy procentowej wyznaczane są w oparciu o wyniki testów warunków skrajnych dla ryzyka przeszacowania, ryzyka bazowego i ryzyka krzywej dochodowości, jako połowa łącznej zmiany wyniku odsetkowego wynikającego z realizacji niekorzystnych scenariuszy testowych.
- 4) ryzyko operacyjne – wg art. 315 Rozporządzenia CRR (metoda wskaźnika bazowego):
Dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego ustalany jest w kwocie stanowiącej nadwyżkę łącznej sumy kosztów z tytułu zdarzeń w ramach ryzyka operacyjnego zarejestrowanych w okresie ostatnich 12 miesięcy, ponad wartość limitu określonego w Normach ostrożnościowych Banku.
- 5) ryzyko kapitałowe, dotyczące m.in. nadmiernej dźwigni finansowej – zgodnie z definicją art. 4 ust. 1 pkt 94) oraz Częścią Siódmą Rozporządzenia UE: Bank nie określił metody wyznaczania wymogu wewnętrznego.
- 6) ryzyko płynności – zgodnie z zapisami Części Szóstej Rozporządzenia CRR oraz Rozporządzenia Delegowanego Komisji UE nr 2015/61, art. 86 Dyrektywy UE, zgodnie z zaleceniami Rekomendacji P KNF:
Wymóg wewnętrzny wyznaczany jest na podstawie testu warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności, jako roczny dodatkowy koszt utrzymania wskaźnika aktywów płynnych do aktywów ogółem na oczekiwanym poziomie, przy założeniu zaistnienia sytuacji szokowej.
- 7) ryzyko biznesowe, obejmujące:
 - ryzyko wyniku finansowego,
 - ryzyko strategiczne,
 - ryzyko otoczenia makroekonomicznego:Wewnętrzny wymóg kapitałowego na pokrycie ryzyka biznesowego wyznaczany jest jako nadwyżka zmiany wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy spowodowanej spadkiem wolumenu sprzedaży przy wzroście depozytów na poziomie wynikającym z analizy historycznej ponad wartość limitu określonego w wewnętrznych Normach ostrożnościowych.
- 8) pozostałe ryzyka sklasyfikowane w działalności Banku jako nieistotne, np. ryzyko rezydualne, modeli, transferowe, utraty reputacji:
W przypadku zidentyfikowania sytuacji podwyższenia poziomu istotności danego ryzyka Bank wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie w/w ryzyka na podstawie zasad określonych w *Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej* [...].
Wyliczanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego, uwzględniającego łącznie wymogi minimalne oraz dodatkowe zapewnia agregację łącznej kwoty kapitału. W roku 2022 nie wystąpiły odstępstwa od zasad szacowania kapitału wewnętrznego.
Bank nie prowadzi działalności handlowej, wobec czego wymogi kapitałowe wyliczane są wyłącznie dla portfela bankowego.
Mając na względzie przepisy **art. 445 i 446 Rozporządzenia CRR** Powiatowy Bank Spółdzielczy w Kędzierzynie-Koźlu, oprócz wymogu w zakresie ryzyka kredytowego, w ramach wymogów regulacyjnych wyznacza wymóg w zakresie:
 - ryzyka walutowego,
 - ryzyka operacyjnego.

¹⁷ **Rozporządzenie w sprawie systemu zarządzania ryzykiem** – Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach (Dz. U. z dnia 24.03.2017 r. poz. 637);

Z uwagi na charakter prowadzonej działalności Banku, potencjalna ekspozycja na ryzyko rynkowe może dotyczyć wyłącznie ryzyka walutowego.

Wymóg na ryzyko operacyjne Bank wyznacza metodą wskaźnika bazowego, zgodnie z art. 315 Rozporządzenia CRR. Na dzień 31 grudnia 2022 r. wartość wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego wynosiła 1 830 753,45 zł. Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne jest równa wymogowi w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego przemnożonego przez 12,5.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oparty jest o wytyczne Rekomendacji M oraz przepisy Rozporządzenia CRR. W ramach regularnych analiz z zakresu ryzyka operacyjnego badaniu i ocenie podlegają koszty z tytułu zdarzeń (incydentów) w ramach ryzyka operacyjnego, które wystąpiły w Banku w okresie od początku roku do daty analizy. Bank dokonuje klasyfikacji zdarzeń oraz szacuje wynikające z nich koszty według zasad zdefiniowanych w Instrukcji „Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu”. Pozycje kosztowe wykazywane są według faktycznej wielkości wykazanej straty rzeczywistej lub potencjalnie straty mogącej powstać w dniu zaistnienia incydentu z tytułu ryzyka operacyjnego.

Zestawienie strat rzeczywistych zarejestrowanych w okresie od 01 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022r. przedstawiono w poniższej tabeli:

kategorie zdarzeń zgodne z klasyfikacją wynikającą z art. 324 Rozporządzenia CRR	liczba zdarzeń (w szt.)	łączna kwota strat (w tys. zł)
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	14	0,14
Oszustwo zewnętrzne	0	0,00
Oszustwo wewnętrzne	0	0,00
Zakłócenie działalności gospodarczej i awarie systemu	1	3,50
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0	0,00
Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	0	0,00
Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	0	0,00
RAZEM	15	3,64

Poniższa tabela przedstawia przegląd łącznych kwot ekspozycji na ryzyko Banku wg stanu na 31.12.2022 r. (a) i na 31.12.2021 r. (b).

Przegląd łącznych kwot ekspozycji na ryzyko - zgodnie z wzorem EU OV1 zamieszczonym w załączniku I do ROZPORZĄDZENIA WYKONAWCZEGO KOMISJI (UE) 2021/637 z dnia 15 marca 2021 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do publicznego ujawniania przez instytucje informacji, o których mowa w części ósmej tytułu II i III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (CRR)	Łączne kwoty ekspozycji na ryzyko		Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych
	a	b	c
	T (2022)	T-1 (2021)	T (2022)

1	Ryzyko kredytowe (z wyłączeniem ryzyka kredytowego kontrahenta)	106 237	107 418	8 499
2	W tym metoda standardowa	106 237	107 418	8 499
3	W tym podstawowa metoda IRB (F-IRB)			
4	W tym metoda klasyfikacji			
EU-4a	W tym instrumenty kapitałowe według uproszczonej metody ważenia ryzykiem			
5	W tym zaawansowana metoda IRB (A-IRB)			
6	Ryzyko kredytowe kontrahenta – CCR			
7	W tym metoda standardowa			
8	W tym metoda modeli wewnętrznych (IMM)			
EU-8a	W tym ekspozycje wobec kontrahenta centralnego			
EU-8b	W tym korekta wyceny kredytowej – CVA			
9	W tym pozostałe CCR			
10	Nie dotyczy			
11	Nie dotyczy			
12	Nie dotyczy			
13	Nie dotyczy			
14	Nie dotyczy			
15	Ryzyko rozliczenia			
16	Ekspozycje sekurytyzacyjne w portfelu bankowym (po zastosowaniu pułapu)			
17	W tym metoda SEC-IRBA			
18	W tym SEC-ERBA (w tym IAA)			
19	W tym metoda SEC-SA			
EU-19a	W tym 1250 % RW/odliczenie			
20	Ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów (ryzyko rynkowe)			
21	W tym metoda standardowa			
22	W tym metoda modeli wewnętrznych			
EU-22a	Duże ekspozycje			
23	Ryzyko operacyjne	22 884	15 450	1 831
EU-23a	W tym metoda wskaźnika bazowego	22 884	15 450	1 831

EU-23b	W tym metoda standardowa			
EU-23c	W tym metoda zaawansowanego pomiaru			
24	Kwoty poniżej progów odliczeń (podlegające wadze ryzyka równej 250 %)			
25	Nie dotyczy			
26	Nie dotyczy			
27	Nie dotyczy			
28	Nie dotyczy			
29	Ogółem	129 121	122 868	10 330

V. UJAWNIANIE INFORMACJI NA TEMAT NAJWAŻNIEJSZYCH WSKAŹNIKÓW (ART. 447 ROZPORZĄDZENIA CRR)

Najważniejsze wskaźniki		a
- zgodnie z wzorem EU KM1 zamieszczonym w załączniku I do ROZPORZĄDZENIA WYKONAWCZEGO KOMISJI (UE) 2021/637 z dnia 15 marca 2021 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do publicznego ujawniania przez instytucje informacji, o których mowa w części ósmej tytułu II i III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (CRR) ⁷		T (31.12.2022r.) ¹⁸
Dostępne fundusze własne (kwoty)		
1	Kapitał podstawowy Tier I	23 731,44
2	Kapitał Tier I	23 731,44
3	Łączny kapitał	23 731,44
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem		
4	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	129 121,75
Współczynniki kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
5	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	18,38
6	Współczynnik kapitału Tier I (%)	18,38
7	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	18,38

¹⁸dane prezentowane zgodnie z wzorem EU KM1 zamieszczonym w załączniku I do ROZPORZĄDZENIA WYKONAWCZEGO KOMISJI (UE) 2021/637 z dnia 15 marca 2021 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do publicznego ujawniania przez instytucje informacji, o których mowa w części ósmej tytułu II i III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (CRR)⁷ **ujawniane są po raz pierwszy**

Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
EU-7a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (%)	-
EU-7b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	-
EU-7c	W tym: obejmujące kapitał Tier I (punkty procentowe)	-
EU-7d	Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych SREP (%)	8.0000
Wymóg połączonego bufora i łączne wymogi kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
8	Bufor zabezpieczający (%)	2.5000
EU-8a	Bufor zabezpieczający wynikający z ryzyka makroostrożnościowego lub ryzyka systemowego zidentyfikowanego na poziomie państwa członkowskiego (%)	-
9	Specyficzny dla instytucji bufor antycykliczny (%)	-
EU-9a	Bufor ryzyka systemowego (%)	-
10	Bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-
EU-10a	Bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-
11	Wymóg połączonego bufora (%)	2.5000
EU-11a	Łączne wymogi kapitałowe (%)	10,5000
12	Kapitał podstawowy Tier I dostępny po spełnieniu łącznych wymogów w zakresie funduszy własnych SREP (%)	10,38
Wskaźnik dźwigni		
13	Miara ekspozycji całkowitej	371 959,79
14	Wskaźnik dźwigni (%)	6,38
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)		
EU-14a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (%)	-
EU-14b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	-
EU-14c	Łączne wymogi w zakresie wskaźnika dźwigni SREP (%)	3,0000
Bufor wskaźnika dźwigni i łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)		
EU-14d	Wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni (%)	-

EU-14e	Łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (%)	3,0000
Wskaźnik pokrycia wpływów netto		
15	Aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA) ogółem (wartość ważona – średnia)	132 459,53
EU-16a	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	41 964,33
EU-16b	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	6 431,38
16	Wpływy środków pieniężnych netto ogółem (wartość skorygowana)	35 532,95
17	Wskaźnik pokrycia wpływów netto (%)	372,78
Wskaźnik stabilnego finansowania netto		
18	Dostępne stabilne finansowanie ogółem	310 009,89
19	Wymagane stabilne finansowanie ogółem	141 478,78
20	Wskaźnik stabilnego finansowania netto (%)	219,12

VI. EKSPOZYCJA NA RYZYKO PŁYNNOŚCI

W zakresie systemu zarządzania ryzykiem płynności i pozycji płynnościowej Bank ujawnia informacje ilościowe i jakościowe na podstawie Instrukcji sporządzania i ujawniania informacji w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu w oparciu o wytyczne *Rekomendacji 18* Rekomendacji P Komisji Nadzory Finansowego.

ROLA I ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI KOMÓREK ZAANGAŻOWANYCH W ZARZADZANIE PŁYNNOŚCI

Za obszar ryzyka płynności w banku odpowiadają:

- 1) Rada Nadzorcza – zatwierdza Strategię działania Banku, Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym ryzyka płynności, roczny Plan finansowy i Plan pozyskania środków uznanych za stabilne źródło finansowania, Politykę zarządzania ryzykiem płynności, strukturę organizacyjną i metody szacowania wymogów wewnętrznych oraz akceptowalny poziom apetytu na ryzyko płynności i normy ograniczające poziom ww. ryzyka, jak również sprawuje nadzór nad adekwatnością i skutecznością systemu zarządzania tym ryzykiem oraz realizacją przyjętej strategii i planu;
- 2) Zarząd – odpowiada za opracowanie i wdrożenie oraz aktualizację pisemnych zasad zarządzania płynnością, zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania płynnością z uwzględnieniem odpowiedniej struktury organizacyjnej w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej oraz monitorowanie efektywności tego procesu (Prezes Zarządu pełni

nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności, Wiceprezes Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych odpowiada za proces zarządzania płynnością w Banku);

- 3) Główny Księgowy – realizuje zadania związane z optymalnym zarządzaniem środkami Banku, w celu jak najbardziej rentownego ich zagospodarowania oraz wywiązania się Banku z zawartych umów, tj. utrzymania płynności finansowej we wszystkich horyzontach czasowych;
- 4) Stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz – odpowiada za propozycję limitów i regulacji w zakresie ryzyka płynności, monitorowanie i raportowanie o poziomie ww. ryzyka w Banku;
- 5) Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do realizacji Strategii, planów i polityk Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów, rzetelnej obsługi i kształtowania pozytywnych relacji z klientami oraz zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach z rynku.

Istotną rolę w organizacji procesu zarządzania ryzykiem pełni ponadto Zespół ds. zgodności, a w szczególności:

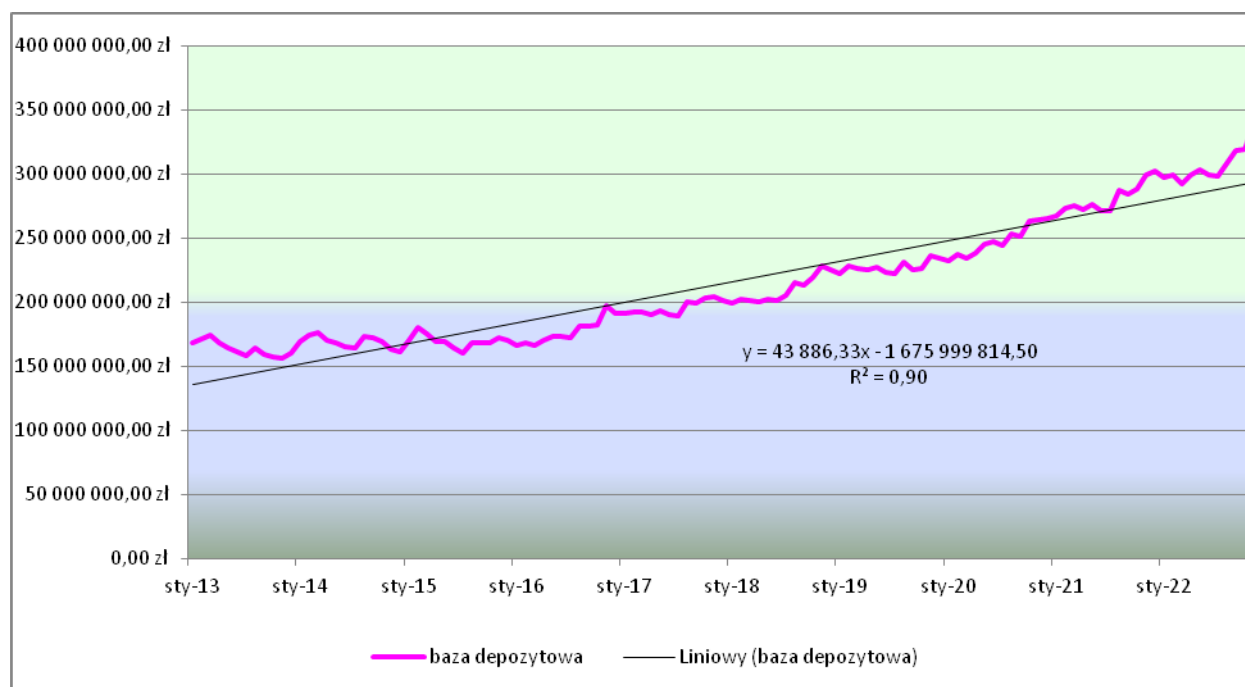
- Stanowisko ds. zgodności dokonujące identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;
- Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej mające za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Ponadto do zadań stanowiska ds. kontroli wewnętrznej należy koordynacja działań kontrolnych w obszarze systemu zarządzania ryzykami i adekwatności kapitałowej wykonywanych przez niezależny audyt zgodnie z postanowieniami Regulaminu audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS.

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE POZYSKIWANIA FINANSOWANIA

Podstawowe źródło finansowania działalności Banku stanowią depozyty. Wśród depozytów za stabilne źródło finansowania uważa się zarówno depozyty bieżące, jak i terminowe. Bank finansuje działalność kredytową w ramach osadu na stabilnych depozytach oraz nadwyżki funduszy własnych ponad wartość aktywów niepłynnych. Wg stanu na 31 grudnia 2022 r. stabilna część bazy depozytowej w podziale na sześć kategorii depozytów przedstawiała się następująco:

- a) Środki osób fizycznych (pomniejszone o depozyty hurtowe)
 - Depozyty bieżące – osad na dzień analizy wyniósł 91,56%
 - Depozyty terminowe – osad na dzień analizy wyniósł 76,02%
- b) Środki pozostałych podmiotów sektora niefinansowego (pomniejszone o depozyty hurtowe)
 - Depozyty bieżące – osad na dzień analizy wyniósł 80,81%
 - Depozyty terminowe – osad na dzień analizy wyniósł 36,07%
- c) Depozyty instytucji samorządowych
 - Depozyty bieżące – osad na dzień analizy wyniósł 0,00%
 - Depozyty terminowe – osad na dzień analizy wyniósł 80,24%.

Historycznie obserwuje się stały trend rosnący w zakresie ogólnego poziomu bazy depozytowej Banku. Zobrazowano to na poniższym wykresie:

FUNKCJE SKARBOWE I ZARZĄDZANIA PŁYNNOŚCIĄ

Funkcje skarbowe w Banku realizowane są przez Głównego księgowego, natomiast organizacja i nadzorowanie procesu zarządzania ryzykiem płynności odbywa się na poziomie Zarządu. Lokalizacja ww. stanowisk w Centrali Banku warunkuje scentralizowany charakter funkcji skarbowych i zarządzania płynnością w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu.

ZASADY FUNKCJONOWANIA W RAMACH ZRZESZENIA I SYSTEMU OCHRONY INSTYTUCJONALNEJ

Bank BPS S.A. jako Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- prowadzenie rozliczeń pieniężnych;
- zabezpieczanie Banku przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych;
- zabezpieczanie płynności śróddziennej;
- prowadzenie rachunków bieżących i Minimum Depozytowego;
- udzielanie kredytów w rachunku bieżącym i innych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego;
- gromadzenie nadwyżek środków;
- utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego;
- wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR);
- pośredniczenie w zakupie przez Bank papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię;
- wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności.

Spółdzielnia realizuje następujące zadania:

- udzielanie pomocy płynnościowej, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony;
- wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego);
- udzielanie pożyczek pieniężnych, gwarancji i poręczeń;
- przeprowadzanie badania audytowego w zakresie ryzyka płynności;
- ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- monitorowanie poziomu płynności na zasadzie indywidualnej i zagregowanej;
- prowadzenie działań prewencyjnych, restrukturyzacyjnych oraz stosowanie środków oddziaływania zgodnie z przepisami;
- prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami;
- opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności;
- obejmowanie udziałów w bankach spółdzielczych lub obejmowanie akcji banku zrzeszającego.

UTRZYMANIE NADWYŻKI PŁYNNOŚCI ORAZ NADZORCZYCH NORM PŁYNNOŚCI W BANKU

Na dzień analizy Powiatowy Bank Spółdzielczy w Kędzierzynie - Koźlu posiadał 180 832,07 tys. zł lokat zdeponowanych w BPS S.A. oraz papierów wartościowych. Struktura środków deponowanych na rynku międzybankowym na koniec grudnia 2022r. przedstawia się następująco:

- lokaty w Banku BPS S.A. – 31 616,66 tys. zł (lokaty złotowe); 9 232,74 tys. zł (lokaty walutowe),
- bony pieniężne 71 000,00 tys. zł (dyskonto 53,01 tys. zł),
- obligacje skarbowe 32 000,00 tys. zł (dyskonto 645,75 tys. zł),
- depozyt zabezpieczający – 21 231,28 tys. zł,
- obligacje BPS S.A. – 1 542,00 tys. zł,

- obligacje BGK – 15 000,00 tys. zł (premia 2,24 tys. zł , dyskonto 94,09 tys. zł).

Jak wynika z rachunku nadzorczych norm płynności aktywa płynne zapadalne do 30 dni stanowiły wartość 133 928,79 tys. zł, co przy uwzględnieniu potrzeb płynnościowych w tym przedziale czasowym wynikających z urealnionych przepływów płynności netto skutkowało nadwyżką płynności na poziomie 85 931,42 tys. zł.

Zgodnie z danymi przekazanymi w sprawozdawczości obligatoryjnej^[3] na dzień 31 grudnia 2022 r. w skład aktywów płynnych stanowiących zabezpieczenie ewentualnego odpływu płynności wchodziły następujące pozycje:

1) aktywa poziomu 1:

- monety i banknoty: 8 037,82 tys. zł – wskaźnik korekty 0%;
- aktywa stanowiące ekspozycje wobec banków centralnych: bony pieniężna NBP o wartości 70 946,99 tys. zł – wskaźnik korekty 0%;
- aktywa stanowiące ekspozycje wobec rządów centralnych: obligacje skarbowe o wartości 31 714,99 tys. zł – wskaźnik korekty 0%;
- aktywa stanowiące ekspozycje wobec instytucji kredytowych: obligacje BGK o wartości 13 500,00 tys. zł – wskaźnik korekty 0%;

2) aktywa poziomu 2B:

- depozyty członka sieci zdeponowane w instytucji centralnej: nadwyżka na rachunku bieżącym ponad średni stan rezerwy obowiązkowej w danym okresie o wartości 9 012,97 tys. zł – wskaźnik korekty 25%, tj. 6 759,73 tys. zł;
- środki na finansowanie płynności od instytucji centralnej dostępne dla członka sieci (niezabezpieczone aktywami płynnymi): saldo dostępnego limitu w rachunku bieżącym w kwocie 2 000 tys. zł – wskaźnik korekty 25%, tj. 1 500,00 tys. zł.

Razem aktywa płynne po korekcie wynosiły 132 459,53 tys. zł.

Wskaźnik płynności LCR jako wyrażony w procentach iloraz zabezpieczenia przed utratą płynności i wypływów płynności netto na ostatni dzień 2022 roku wynosił 372,78%, co dowodzi pełnemu zabezpieczeniu ewentualnego odpływu płynności w kwocie utrzymywanych aktywów płynnych.

WSKAŹNIKI LUKI PŁYNNOŚCI

Luka płynności dla trzech pierwszych przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2022 r. przedstawiała się następująco:

Luka	Limit (wartość minimalna)	Wskaźnik luki skumulowanej wg terminów kontraktowych	Wskaźnik luki skumulowanej po zastosowaniu urealnień
do 1 miesiąca	1,00	0,51	2,44
powyżej 1 do 3 miesięcy	0,90	0,50	2,24
powyżej 3 do 6 miesięcy	0,90	0,50	2,29

^[3] **sprawozdawczość obligatoryjna** – miesięczna sprawozdawczość finansowa Banku sporządzana zgodnie z wymogami Narodowego Banku Polskiego;

DODATKOWE ZABEZPIECZENIE PŁYNNOŚCI W RAMACH ZRZESZENIA I SYSTEMU OCHRONY INSTYTUCJONALNEJ

Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym, lokaty płynnościowe oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym. Celem poprawy płynności, Bank może przeprowadzać z Bankiem Zrzeszającym transakcje sprzedaży wierzytelności.

W przypadku ukształtowania się poziomu nadzorczych norm płynności poniżej obowiązujących limitów i w sytuacji zagrożenia utraty płynności Bank może uzyskać pomoc na warunkach określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w formie częściowego lub całkowitego zniesienia depozytu obowiązkowego, lokaty lub pożyczki płynnościowej, a w przypadku zagrożenia upadłością – w formie pomocy finansowej ze środków Funduszu Zabezpieczającego.

ASPEKTY RYZYKA UTRATY PŁYNNOŚCI

Identyfikuje się następujące, główne dla Banku źródła ryzyka związanego z zagrożeniem utraty płynności:

- nadmierne niedopasowanie terminów zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów,
- ryzyko związane z brakiem środków po stronie aktywnej bilansu, które uwarunkowane może być niedostatecznym zapasem gotówki, niedotrzymaniem terminu spłaty kredytów przez klientów lub też ograniczoną możliwością upłynnienia aktywów,
- ryzyko związane z koniecznością dokonania nagłych wypłat depozytów,
- ryzyko związane ze zdolnością pozyskiwania przez Bank depozytów i finansowania zewnętrznego,
- nadmierna koncentracja pozycji istotnych dla ryzyka płynności (aktywnych i pasywnych),
- zmniejszenie się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
- znaczące przekraczanie limitów związanych z ryzykiem płynności,
- zmiany warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia w zakresie płynności,
- ryzyko wynikające z realizacji udzielonych zobowiązań pozabilansowych,
- powiązania z innymi obszarami ryzyka, w tym: ryzykiem kredytowym, ryzykiem stopy procentowej, ryzykiem operacyjnym, ryzykiem walutowym oraz ryzykiem reputacji.

Wszystkie wyżej wymienione aspekty potencjalnego ryzyka płynności objęte są systemem monitorowania.

DYWERSYFIKACJA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA I INNE TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA PŁYNNOŚCI

W celu ograniczenia ryzyka utraty płynności Bank unika nadmiernej koncentracji źródeł finansowania, w tym:

- dużych depozytariuszy,
- dużych depozytów (hurtowych),
- depozytów osób wewnętrznych
- depozytów negocjowanych.

Jednocześnie zarządzając źródłami finansowania Bank dąży do:

- aktywnego utrzymania obecności na rynkach,
- ostrożnego przyjmowania założeń o posiadaniu dostępu do rynków w odpowiednim czasie,
- posiadania w każdym przypadku pełnej wiedzy odnośnie ram prawnych regulujących potencjalną sprzedaż,
- ostrożnościowej oceny co do potencjalnych relacji z dostawcami finansowania w warunkach skrajnych,
- uwzględniania wpływu zarówno wahań na rynku, jak i kwestii związanych z ryzykiem reputacji na przepływy pieniężne,
- możliwej identyfikacji alternatywnych źródeł finansowania, które wzmacniają zdolność do przetrwania ewentualnych poważnych szoków płynnościowych na poziomie Banku oraz na poziomie rynku.

Analizy dotyczące koncentracji zaangażowań pasywnych przeprowadzane są według stanu na ostatni dzień każdego miesiąca.

Pozostałe metody ograniczania ryzyka płynności obejmują:

- stosowanie limitów,
- planowanie strategii finansowania,
- racjonalne kształtowanie struktury aktywów, a w szczególności aktywów długoterminowych,
- utrzymywanie odpowiedniego poziomu środków płynnych,
- opracowanie planów awaryjnych.

POJĘCIA STOSOWANE W PROCESIE MIERZENIA POZYCJI PŁYNNOŚCIOWEJ I RYZYKA PŁYNNOŚCI

Istotne pojęcia z zakresu analiz dotyczących pozycji płynnościowej to:

- **wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR)** - określa stopień spełnienia wymogu zapewnienia stabilnego finansowania aktywów przez poszczególne kategorie pasywów w długim horyzoncie czasowym. Wskaźnik wyznaczany jest zgodnie z zasadami określonymi w art. 427 i 428 Rozporządzenia CRR;
- **osad we wkładach** – wyznaczona metodami statystycznymi wartość depozytów, która w okresie próby pozostaje niezmienna, tj. niewrażliwa na zmieniające się warunki rynkowe. Osad we wkładach wyliczany jest oddzielnie dla depozytów bieżących i terminowych sektora instytucji rządowych i samorządowych, dla depozytów bieżących i terminowych gospodarstw domowych oraz depozytów bieżących i terminowych pozostałych podmiotów niefinansowych (w tym rolników indywidualnych i podmiotów gospodarczych);

- **depozyty hurtowe (duże depozyty)** – obejmują depozyty terminowe, złotowe i walutowe pozyskane od gospodarstw domowych oraz pozostałych podmiotów (z wyłączeniem banków), o minimalnej wartości jednostkowej 100 tys. euro i więcej, wyznaczonej wg kursu z ostatniego dnia miesiąca;
- **depozyty negocjowane** – obejmują depozyty bieżące lub terminowe, złotowe i walutowe o preferencyjnym oprocentowaniu, tj. wyższym od warunków standardowych określonych w uchwale Zarządu Banku;
- **duzi depozytariusze** – depozytariusze których depozyty stanowią minimum 0,5 % bazy depozytowej banku w przypadku osób prywatnych oraz 1% bazy depozytowej w przypadku pozostałych podmiotów;
- **zrywalność depozytów** – dotyczy depozytów zerwanych przed zakończeniem pierwotnego terminu utrzymywania (wymagalności) i/lub terminu wynikającego z rolowania na kolejny okres. Jeżeli w danym okresie istnieją przesłanki świadczące o tym, że zrywalność części depozytów spowodowana była celową polityką Banku związaną np. ze zmianami w ofercie produktowej, zwiększony poziom zrywalności depozytów w danym okresie nie jest uznawany jako sygnał wzrostu ryzyka płynności, jeśli widoczna będzie wewnętrzna migracja środków w segmencie klientów objętych działaniami Banku;
- **urealniona luka płynności** – zestawienie niedopasowania terminów płatności bilansowych i pozabilansowych pozycji aktywów i pasywów Banku, sporządzane z wykorzystaniem technik oceny realnych przepływów gotówkowych tj. między innymi analizy osadu we wkładach, zrywalności depozytów oraz wcześniejszych spłat kredytów;
- **osoby wewnętrzne** – osoby i podmioty wymienione w obowiązującym w Banku regulaminie udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń osobom i podmiotom wymienionym w art. 79 Prawa bankowego.

ODZWIERCIEDLENIE RYZYKA PŁYNNOŚCI RYNKU (PRODUKTU) W SYSTEMIE ZARZĄDZANIA PŁYNNOŚCIĄ PŁATNICZĄ BANKU

Ryzyko płynności rynku (produktu) wynika z zagrożenia braku możliwości zamiany na gotówkę w krótkim okresie czasu określonych produktów na rynku finansowym bez znacznych strat. Bank niweluje ww. zagrożenie w ramach współpracy z bankiem zrzeszającym. Lokując nadwyżkę środków w banku zrzeszającym Bank bierze pod uwagę m. in.:

- konieczność utrzymania odpowiedniego bufora aktywów płynnych,
- planowane przepływy pieniężne,
- warunki cenowe,
- prognozy stóp procentowych na rynku,
- warunki polityki sprzedażowej ustalonej dla banków spółdzielczych przez bank zrzeszający.

Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:

- płynności,
- bezpieczeństwa,
- rentowności.

WYKORZYSTYWANIE TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH W ZARZĄDZANIU PŁYNNOŚCIĄ BANKU

Testy warunków skrajnych służą identyfikacji i ocenie ekspozycji Banku na możliwe przyszłe napięcia płynnościowe. Zakres i częstotliwość przeprowadzania testów warunków skrajnych jest współmierna do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka. Zasady i scenariusze testów warunków skrajnych są zawarte w *Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu*.

Rezultaty testów warunków skrajnych służą:

- 1) jako podstawa do podjęcia działań naprawczych bądź mających na celu ograniczenie ekspozycji Banku na ryzyko,
- 2) dostosowaniu profilu płynnościowego Banku do przyjętej tolerancji ryzyka,
- 3) ocenie adekwatności bufora aktywów płynnych,
- 4) jako istotny wkład w proces kształtowania awaryjnego planu płynności Banku oraz określania strategii i taktyki działania na wypadek pojawienia się warunków skrajnych płynności,
- 5) jako element w procesie planowania strategicznego Banku,
- 6) jako element codziennej praktyki zarządzania ryzykiem,
- 7) bezpośrednio do ustalania limitów wewnętrznych,
- 8) jako podstawa do dostosowywania i ulepszania regulacji wewnętrznych.

OPIS MODELOWANYCH SCENARIUSZY TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH

Zgodnie z wytycznymi Rekomendacji P Bank przeprowadza wielowariantowe testy warunków skrajnych z uwzględnieniem założeń dotyczących scenariusza wewnętrznego, systemowego i mieszanego w trzech horyzontach czasowych (krótkim – do 1 miesiąca, średnim – do 12 miesięcy i długim), w tym:

- 1) test warunków skrajnych sporządzany na bazie urealnionych przepływów płynności uwzględniający możliwą utratę zaufania uczestników rynku do banku, wpływającą dotkliwie na wszystkie źródła finansowania w krótkim horyzoncie czasowym (wariant wewnętrzny) - analiza sytuacji szokowej zakładającej wypływ środków w wyniku likwidacji depozytów klientów banku;
- 2) test warunków skrajnych sporządzany na bazie urealnionych przepływów płynności uwzględniający prawdopodobne zachowania innych uczestników rynku w efekcie stopniowego oddziaływania różnych czynników systemowych (wariant systemowy);
- 3) test warunków skrajnych sporządzany na bazie urealnionych przepływów płynności stanowiący kombinację scenariusza zakładającego wystąpienie problemów wewnętrznych wynikających z ograniczeniem źródeł finansowania oraz negatywnych tendencji i zakłóceń na rynkach finansowych wpływających na pozycję płynnościową (wariant mieszany).

Badanie stopnia dotkliwości scenariuszy dokonywane jest poprzez ocenę stopnia pokrycia powstałego w wyniku realizacji niekorzystnych warunków niedoboru płynności przez posiadane rezerwy płynności. W przypadku konieczności pozyskania dodatkowego finansowania wyznaczony zostaje koszt utrzymania płynności oraz jego wpływ na wynik finansowy Banku.

Ponadto Bank przeprowadza:

- 1) test warunków skrajnych badający wzrost zagrożenia utraty płynności przy założeniu zwiększenia zapotrzebowania na środki (dynamika max 200%) i ich wpływ na zdolność Banku do obsługi gotówkowej i bezgotówkowej klientów;
- 2) test warunków skrajnych badający wzrost zagrożenia utraty płynności przy założeniu szokowego spadku bazy depozytowej o 20% (wycofanie środków przez Klientów), przy jednoczesnym założeniu utrzymania udziału sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem na poziomie minimum 20%.

UWZGLĘDNIENIE WYNIKÓW TESTÓW WARUNKÓW SKRAJNYCH W PLANACH AWARYJNYCH

Bank dokonując planowania awaryjnego rozpatruje warianty rozwoju wydarzeń w sytuacjach kryzysowych w oparciu o dokonywane testy warunków skrajnych obejmujące:

- kryzys płynności wewnątrz Banku,
- kryzys płynności w systemie bankowym,
- łączący oba powyższe warianty.

Plany awaryjne są zatem ściśle zintegrowane z testami warunków skrajnych jako scenariusze uruchamiające awaryjny plan płynnościowy. Jednocześnie plan awaryjny płynności określa szczegółowo działania ukierunkowane na konieczność przebudowy bilansu, które realizowane powinny być w poszczególnych wariantach sytuacji kryzysowej.

POLITYKA UTRZYMANIA REZERW PŁYNNOŚCI

Zarządzając ryzykiem płynności Bank utrzymuje odpowiedni zapas łatwo zbywalnych aktywów w celu zabezpieczenia możliwości przetrwania sytuacji kryzysowych związanych z płynnością, przyjmując przy tym konserwatywne założenia dotyczące zbywalności aktywów i dostępności zabezpieczonego i niezabezpieczonego finansowania w okresach kryzysowych. W przypadku aktywów cechujących się łatwą zbywalnością istnieje możliwość ich zbycia w sytuacji różnych zdarzeń kryzysowych bez ponoszenia dużych strat finansowych związanych z wymuszonym natychmiastowym upłynnieniem, choć zbywalność ta może być różna w zależności od scenariusza kryzysowego i czasu jego trwania. Nie powinny istnieć prawne, regulacyjne bądź operacyjne ograniczenia w wykorzystaniu tych aktywów w celu ich pozyskania. Budując portfel instrumentów sterowania płynnością Bank bierze pod uwagę szereg czynników, które mogą wpływać na płynność danego składnika aktywów, w tym:

- 1) czynniki związane z charakterystyką składnika aktywów:
 - niskie ryzyko rynkowe,
 - krótki termin zapadalności,
 - przejrzystość struktury i charakterystyki ryzyka,
 - łatwość i pewność wyceny,

- duża skala emisji,
 - niska korelacja z innymi aktywami generującymi ryzyko;
- 2) czynniki związane z charakterystyką emitenta - wysoka jakość kredytowa emitenta;
- 3) czynniki związane z charakterystyką rynku:
- istnienie rynku regulowanego dla danego rodzaju aktywów,
 - szeroka, zdywersyfikowana baza kupujących i sprzedających,
 - płynny rynek dla danego rodzaju aktywów,
 - dopuszczalność przez bank centralny lub zrzeszający jako zabezpieczenie;
- 4) czynniki związane z charakterystyką posiadacza aktywa:
- obecność banku na danym rynku,
 - regularny obrót aktywami zaliczanymi do bufora płynności,
 - wolumen utrzymywanych aktywów w stosunku do przeciętnych obrotów na rynku.

OGRANICZENIA REGULACYJNE W ZAKRESIE TRANSFERU PŁYNNOŚCI W OBRĘBIE ZRZESZENIA I SYSTEMU OCHRONY INSTYTUCJOLANEJ

Warunki transferu płynności w obrębie zrzeszenia oraz instytucjonalnego systemu ochrony określone zostały w umowie:

- Zrzeszenia zawartej w dniu 27 marca 2002r. z późniejszymi zmianami,
- Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z dnia 31 grudnia 2015r.

Zgodnie z Instrukcją w sprawie zasad ustalania limitów zaangażowania finansowego Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w zrzeszonych bankach spółdzielczych w okresach półrocznych bank zrzeszający przekazuje zrzeszonym bankom spółdzielczym kwotę ustalonego limitu zaangażowania finansowego. Zgodnie z obowiązującą metodologią wyliczenia maksymalnego zaangażowania finansowego, limit ten stanowi niższą z kwot: depozytu obowiązkowego¹⁹ utrzymywanego w banku zrzeszającym lub kapitału uznanego banku, ustaloną w oparciu o ocenę punktową²⁰ nadaną przez System Ochrony Zrzeszenia BPS. W ramach limitu finansowego wydzielą się limit lokacyjny i limit debetowy stanowiące odpowiednio 50% i 25% limitu zaangażowania finansowego.

W przypadku podjęcia decyzji o wdrożeniu planu awaryjnego płynności Bank dokonuje przebudowy struktury bilansu w ramach poszczególnych wariantów sytuacji kryzysowej następująco:

Kryzys wewnątrz Banku

¹⁹ **depozyt obowiązkowy** – depozyt uczestnika systemu ochrony instytucjonalnej zdeponowany w banku zrzeszającym służący zabezpieczeniu płynności Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS

²⁰ **ocena punktowa** – system oceny punktowej obejmujący ocenę głównych obszarów ryzyka: adekwatność kapitałową, jakość aktywów, wynik finansowy i płynność, w oparciu o zestawienie wskaźników skorygowanych wagami procentowymi, stanowiący jedno z narzędzi monitorowania sytuacji uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS i wyceny kosztów uczestnictwa.

Bank realizuje scenariusz zakładający konieczność utrzymywania finansowania klientów na dotychczasowym poziomie lub nawet zwiększenia finansowania klientów (pokrycia zwiększonych wpływów), stosowane są następujące źródła finansowania:

- 1) korzystanie z możliwości uzyskania środków poprzez uruchomienie otrzymanych przez Bank zobowiązań pozabilansowych,
- 2) następnie upłynnienie środków tworzących tzw. bufor środków płynnych/nadwyżkę płynności,
- 3) wykorzystanie możliwości podniesienia limitu zobowiązań pozabilansowych w Banku Zrzeszającym lub zaciągnięcie kredytu,
- 4) uzyskanie pomocy z depozytu obowiązkowego zgodnie z art. 13 i 14 załącznika nr 2 do Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
- 5) wykorzystanie możliwości upłynnienia innych aktywów,
- 6) skorzystanie z dostępnych mechanizmów pomocowych ze środków Funduszu Zabezpieczającego służących zabezpieczaniu płynności uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zgodnie z art. 15 i 16 załącznika nr 2 do Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;

Kryzys w systemie bankowym

Kryzys systemowy oznaczać może niedobór środków finansowych wpływających do Banku i konieczność wspomaganie finansowania niektórych kontrahentów mogących wpłynąć na reputację i pozycję rynkową Banku:

- 1) korzystanie z możliwości uzyskania środków poprzez uruchomienie otrzymanych zobowiązań pozabilansowych do kwoty realnie dostępnej dla Banku w danej sytuacji skrajnej (możliwość wystąpienia niepełnej realizacji wpływów i finansowania awaryjnego),
- 2) następnie upłynnienie środków tworzących tzw. bufor środków płynnych/nadwyżkę płynności, do kwoty możliwej do uzyskania w danej sytuacji skrajnej (możliwość wystąpienia niepełnej możliwości likwidacji i spieniężenia aktywów, opóźnionej realizacji wpływu należności z tytułu rozliczenia sprzedaży),
- 3) realizację rozliczeń i zapewnienie finansowania w pierwszej kolejności dla kontrahentów mogących wpłynąć na reputację i pozycję rynkową Banku,
- 4) wykorzystanie dostępnych możliwości w zakresie podniesienia limitu zobowiązań pozabilansowych w Banku zrzeszającym, przy czym należy mieć na uwadze, iż zaburzenia globalne systemu bankowego mogą skutkować niepełną możliwością lub nawet brakiem możliwości zaciągnięcia nowego kredytu w Banku zrzeszającym,
- 5) uzyskanie pomocy z depozytu obowiązkowego zgodnie z art. 13 i 14 załącznika nr 2 do Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
- 6) wykorzystanie możliwości upłynnienia innych aktywów,
- 7) skorzystanie z dostępnych mechanizmów pomocowych ze środków Funduszu Zabezpieczającego służących zabezpieczaniu płynności uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zgodnie z art. 15 i 16 załącznika nr 2 do Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, przy czym należy mieć na uwadze, iż zaburzenia globalne systemu bankowego mogą skutkować ograniczeniami w udzielaniu pomocy finansowej wg zasad określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;

Oba powyższe warianty kryzysu płynności występujące łącznie - mogą oznaczać niedobór środków finansowych wpływających do Banku, problemy z uzyskaniem finansowania zewnętrznego, przy jednoczesnej konieczności zwiększenia finansowania klientów i wspomaganie finansowania niektórych kontrahentów mogących wpłynąć na reputację i pozycję rynkową Banku:

- 1) korzystanie z możliwości uzyskania środków poprzez uruchomienie otrzymanych zobowiązań pozabilansowych do kwoty realnie dostępnej dla Banku w danej sytuacji skrajnej (możliwość wystąpienia niepełnej realizacji wpływów i finansowania awaryjnego),
- 2) następnie upłynnienie środków tworzących tzw. nadwyżkę (bufor) środków płynnych, do kwoty możliwej do uzyskania w danej sytuacji skrajnej (możliwość wystąpienia niepełnej możliwości likwidacji i spieniężenia aktywów, opóźnionej realizacji wpływu należności z tytułu rozliczenia sprzedaży),
- 3) wykorzystanie dostępnych możliwości w zakresie podniesienia limitu zobowiązań pozabilansowych w Banku zrzeszającym, przy czym należy mieć na uwadze, iż zaburzenia globalne systemu bankowego mogą skutkować niepełną możliwością lub nawet brakiem możliwości zaciągnięcia nowego kredytu w Banku zrzeszającym,
- 4) uzyskanie pomocy z depozytu obowiązkowego zgodnie z art. 13 i 14 załącznika nr 2 do Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
- 5) wykorzystanie możliwości upłynnienia innych aktywów,
- 6) skorzystanie z dostępnych mechanizmów pomocowych ze środków Funduszu Zabezpieczającego służących zabezpieczaniu płynności uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zgodnie z art. 15 i 16 załącznika nr 2 do Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, przy czym należy mieć na uwadze, iż zaburzenia globalne systemu bankowego mogą skutkować ograniczeniami w udzielaniu pomocy finansowej wg zasad określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

W ramach mechanizmów pomocowych z Funduszu Zabezpieczającego Bank może skorzystać z następujących narzędzi wsparcia płynności:

- a) pożyczki restrukturyzacyjnej,
- b) gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń,
- c) pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych.

CZĘSTOTLIWOŚĆ I RODZAJ WEWNĘTRZNEJ SPRAWOZDAWCZOŚCI W ZAKRESIE PŁYNNOŚCI

Zakres i częstotliwość raportowania w obszarze ryzyka płynności określa „Instrukcja sporządzania informacji zarządczej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu”.

VII. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ (ART. 111A UST. 4 USTAWY PRAWO BANKOWE ORAZ ART. 450 UST. 1 LIT. A)-D), H), I) ORAZ J)

Obowiązująca w Banku Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu opracowana została z uwzględnieniem przepisów:

- Ustawy Prawo bankowe,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- art. 74 ust. 3 i 75 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE oraz art. 450 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 - EBA/GL/2015/22,

- Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych uchwałą KNF nr 218/2014 z dnia 22 lipca 2014r.

Dla potrzeb Polityki wynagrodzeń Bank identyfikuje pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku, o których mowa w art. 9ca ust. 1 Ustawy Prawo bankowe, zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014²¹. Osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka są członkowie Rady Nadzorczej Banku. Do pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku zaliczono:

- Prezesa Zarządu,
- Wiceprezesa ds. ekonomiczno - finansowych,
- Wiceprezesa ds. handlowych,
- Głównego Księgowego,
- Pracownika na Stanowisku ds. zarządzania ryzykami i analiz,
- Kierującą Zespołem ds. zgodności.

Na system wynagrodzeń w Banku składają się:

- 1) wynagrodzenia stałe (zasadnicze) – obejmujące stałe składniki wynagrodzeń, zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją, a także jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów prawa lub Regulaminu wynagradzania, przysługujące na równych warunkach wszystkim pracownikom, nie związane z wynikami osiąganymi przez Bank lub wynikami pracy danego zidentyfikowanego pracownika,
- 2) wynagrodzenia zmienne – obejmujące zmienne składniki wynagrodzeń, zależne od zrównoważonych i dostosowanych do ryzyka wyników lub innych czynników określonych w Polityce wynagrodzeń.

Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być wyższa niż 100% wynagrodzenia zasadniczego osób zajmujących stanowiska istotne, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników. Łączna kwota wypłaconych zmiennych składników wynagradzania osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej. W przypadku Zarządu wysokość zmiennych składników wynagrodzenia zależy od oceny indywidualnych efektów pracy w obszarze odpowiedzialności z uwzględnieniem kryteriów ilościowych i jakościowych oraz oceny wyników całego Banku. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza w terminie oceny wykonania planu ekonomiczno – finansowego.

Pozostali pracownicy mający istotny wpływ na profil ryzyka są wynagradzani w zakresie wynagrodzenia zmiennego za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji, a ich wynagrodzenie nie jest uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności.

Wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Zgromadzenie Przedstawicieli. Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla Głównego Księgowego i pracownika na stanowisku ds. zarządzania ryzykami i analiz ustala Prezes Zarządu. Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla Kierującej Komórką ds. zgodności ustala Prezes Zarządu, a akceptuje Rada Nadzorcza.

²¹ Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014² z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającym Dyrektywę UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (Dz. Urz. UE L 167 z 06.06.2014, str. 30, z późn. zm).

Zgodnie z obowiązującą Polityką wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Powiatowego Banku Spółdzielczego w Kędzierzynie-Koźlu, weryfikacji podlega również maksymalny stosunek średniego całkowitego wynagrodzenia brutto członków zarządu w okresie rocznym do średniego całkowitego wynagrodzenia brutto pozostałych pracowników banku w okresie rocznym. Stosunek ten określono na poziomie maksymalnym 40% tj. na poziomie umożliwiającym skuteczne wykonywanie zadań przez pracowników banku, z uwzględnieniem potrzeby ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem.

Wynagrodzenia stałe Zarządu w 2022 roku wyniosły 757,47 tys. zł, wynagrodzenia zmienne nie wystąpiły. Wynagrodzenia stałe pozostałych pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku zamknęły się kwotą 341,95 tys. zł, a wynagrodzenia zmienne tych osób wyniosły 134,05 tys. zł.

VIII. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ (ZGODNIE Z TREŚCIĄ ART. 111A UST. 4 USTAWY PRAWO BANKOWE)

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej wdrożony zgodnie z modelem systemu kontroli wewnętrznej dla Uczestników Spółdzielni ochrony Zrzeszenia BPS, który obok systemu zarządzania ryzykiem stanowi element systemu zarządzania Bankiem. Organizację systemu kontroli wewnętrznej opisuje Regulamin kontroli wewnętrznej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Kędzierzynie-Koźlu. Jest to zbiór zasad, procedur, mechanizmów i czynności kontrolnych, wkomponowany w sposób trwały i spójny w system zarządzania ryzykiem, powiązany z celami strategicznymi, wspomagający realizację celów biznesowych oraz umożliwiający sprawowanie nadzoru nad działalnością Banku.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- skuteczności i efektywności działania Banku;
- wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

System kontroli wewnętrznej jest dostosowany do struktury organizacyjnej Banku i obejmuje:

- funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
- Zespół ds. zgodności – mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami praw, przepisami wewnętrznymi Banku, standardami rynkowymi oraz przedstawienia raportów w tym zakresie;
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego realizowaną przez Spółdzielnię, mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

System kontroli wewnętrznej wspiera Radę Nadzorczą, Zarząd Banku i pracowników w skutecznym i efektywnym działaniu procesów biznesowych oraz określa zasady współpracy jednostek organizacyjnych, przepływu informacji i monitorowania działań w ramach Banku. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):

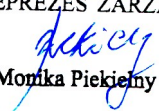
- 1) pierwsza linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii;
- 2) druga linia obrony – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne, mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania. Komórki drugiej linii obrony, poza komórkami wskazanymi w przepisach prawa, wybierane są z zachowaniem zasady niezależności oraz zgodnie z kryteriami przypisania do odpowiedniej linii;
- 3) trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

IX. OŚWIADCZENIE O ZAKRESIE INFORMACJI PODLAGAJACEJ UJAWIENIU ZGODNIE Z ART. 435 UST. 1 LIT. E ROZPORZĄDZENIA CRR

Zarząd Powiatowego Banku Spółdzielczego w Kędzierzynie – Koźlu oświadcza, że dane zawarte w niniejszej „Informacji w zakresie profilu ryzyka i adekwatności kapitałowej” według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.” są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie do profilu ryzyka towarzyszącego działalności Banku oraz przyjętej Strategii działania.

*Zarząd Powiatowego Banku Spółdzielczego
w Kędzierzynie-Koźlu*

WICEPREZES ZARZĄDU

Monika Piekietny

WICEPREZES ZARZĄDU

Bożena Daciów-Mroczo

PREZES ZARZĄDU

Alina Szewior

X. WYKAZ PRZEDSIĘBIORCÓW MAJĄCYCH DOSTĘP DO TAJEMNICY BANKOWEJ (ZGODNIE Z TREŚCIĄ ART. 111B USTAWY PRAWO BANKOWE)

Działając zgodnie z art. 111 b Ustawy Prawo bankowe Powiatowy Bank Spółdzielczy w Kędzierzynie-Koźlu informuje, iż przedsiębiorcy mający dostęp do informacji chronionych tajemnicą bankową, którym Bank zgodnie z art. 6a ust. 1 i 7 Ustawy Prawo bankowe powierzył wykonywanie określonych czynności to:

- 1) Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie: 00-844 Warszawa, ul. Grzybowska 81;
- 2) SoftNet Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie: 30-727 Kraków, ul. Pana Tadeusza 8.